

Јелена Ј. Димитријевић  
К СУНЦУ ЗА СУНЦЕ

Јелена Ј. Димитријевић

К. Сунцу

ЗА

Сунце





**Јелена Ј. Димитријевић**  
**К СУНЦУ ЗА СУНЦЕ**



<https://doi.org/10.46630/kszs.2025>



*Оперативна уредница*  
Маја Д. Стојковић

*Приредили*  
Биљана Дојчиновић  
Владимир Ђурић

*Рецензије*  
Сибелан Форестер  
Игор Перишић  
Снежана Милосављевић Милић





# Јелена Ј. Димитријевић

## К СУНЦУ ЗА СУНЦЕ



ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ  
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ  
2025.

*Приредили*

Биљана Дојчиновић

Универзитет у Београду, Филолошки факултет

<https://orcid.org/0000-0002-8684-2350>

Владимир Ћурић

Универзитет у Нишу, Филозофски факултет

<https://orcid.org/0000-0001-8833-5320>

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Радови су лиценцирани под условима и одредбама лиценце Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License



Рукопис збирке *К Сунцу за Сунце* Јелене Ј. Димитријевић транскрибован је у оквиру сарадње платформе *Књиженство: књижевност, род, култура* са пројектом Women Writers Route.



Ово издање је објављено захваљујући подршци Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије



Поштарина плаћена

НОВИ ЖЕНСКИ ЛИСТ

# ЖЕНСКИ СВЕТ

БРОЈ 3

Уредник Јелена И. Зрнџа.

БЕОГРАД, МАРТ 1930

ДИН. 12—



ЈЕЛЕНА ДИМИТРИЈЕВИЋ, књижевница

Снимак из Токија, у априлу 1927.



## САДРЖАЈ

|                                                             |   |
|-------------------------------------------------------------|---|
| <b>Предговор</b> (Биљана Дојчиновић и Владимир Ћурић) ..... | i |
|-------------------------------------------------------------|---|

### I

#### **У Паклу рај**

|                                  |    |
|----------------------------------|----|
| Кроз Андалузију .....            | 3  |
| Мадона или Магдалена .....       | 8  |
| Пред остварењем сна .....        | 10 |
| Две свинге .....                 | 12 |
| Индија .....                     | 14 |
| На Гангу кад сунце изгрева ..... | 16 |
| Подне у Пури .....               | 20 |
| Вече у Пури .....                | 23 |
| Гејша Нами-Сан .....             | 25 |
| У празник „Трешњин Цвет“ .....   | 27 |
| Spleen .....                     | 34 |
| Србија .....                     | 35 |
| Јокохама .....                   | 36 |
| На Тихом Океану .....            | 37 |
| Хула-Хула .....                  | 41 |
| Својим Путем .....               | 44 |
| Шешир од панаме .....            | 45 |
| Њу-Јорк .....                    | 47 |
| После седам година .....         | 49 |
| Посланица .....                  | 50 |
| Ћенови .....                     | 52 |
| На дан Победе .....              | 53 |

### II

|                                                     |    |
|-----------------------------------------------------|----|
| После остварења сна .....                           | 57 |
| Бамбусов лист .....                                 | 59 |
| Чудно пиће – пут .....                              | 60 |
| <b>Рукопис збирке <i>К Сунцу за Сунце</i></b> ..... | 63 |





Биљана Дојчиновић и  
Владимир Ђурић



## Предговор

Пред читаоцима је трећа збирка поезије и четврта књига коју смо као чланови *Књиженства* припремили из рукописа који се чувају у Народној библиотеци Србије. Прве две су објављене 2020. године: реч је о збирци поезије коју је Јелена Ј. Димитријевић писала на француском језику (*Au Soleil Couchant / У сутон*), и о другој књизи путописа *Седм мора и три океана*. Трећа књига, збирка поезије *На океану и преко океана*, објављена је 2024. и, као и сва ова издања, налази се у дигиталној форми на адреси [www.knjizenstvo.rs/sr/izdanja](http://www.knjizenstvo.rs/sr/izdanja).

Јелена Ј. Димитријевић је једна од најзначајнијих српских ауторки: песникиња, романијерка и путописац. Рођена је 1862. године у Крушевцу, одрасла је у Алексинцу, одакле са 19 година прелази у Ниш као супруга официра Јована Димитријевића. На самом крају 19. века селе се у Београд, у кућу у Позоришној (данас Француској) улици, где Јелена Ј. Димитријевић остаје до краја живота. Преминула је 1945. године, уочи краја Другог светског рата. Сахрањена је у породичној гробници на Новом гробљу, где почива и њен супруг који је 1915. године погинуо на фронту. Прву песму за коју се зна написала је 1878. године и посветила је својој рано преминулој сестри, а прву збирку објавила је 1894. године. Збирка

је насловљена *Песме Јелене Јов. Димитријевића, Књига I*. Иако је песме објављивала у периодици до краја треће деценије 20. века, за живота јој није изашла друга збирка поезије.<sup>1</sup> Објавила је низ приповедака, романе и, можда најзначајније од свега – неколико путописа.

Јелена Ј. Димитријевић је била, у правом смислу те речи, светска путница. Њену путописну историју можемо датирати још од краја 1897. године, када објављује *Писма из Ниша о харемима*. Ово дело може да се чита и као роман и као антрополошки запис, али је по дубини залажења у непознату територију суштински – путопис. Јер, иако је тада већ увелико живела у Нишу, она говори о непознатим просторима тог града, о харемима, женским деловима муслиманских кућа, у које се није могло ући без позива или права које додељује исламска вера. Низ дела о путовањима наставља се 1908. *Писмима из Солуна*, која најпре излазе у наставцима, а 1918. и као књига. Друго издање књиге је објављено 2008, а ово сведочанство о младотурској револуцији у Солуну јесте за сада и најпревођенија књига Јелене Ј. Димитријевић.<sup>2</sup> Путопис из Америке настаје на њеном боравку у Новом свету 1919. и 1920. године, а објављен је тек 1934. У међувремену се догодио и пут око света. У новембру 1926. године кренула је из Ђенове пут Истока: у Египат, Палестину, Сирију, Либан, а потом у Индију, на Цејлон, у Кину, Јапан, да би се преко Америке вратила у Ђенову у јулу 1927. године. Путешествије је предмет путописа *Седам мора и три океана* чији је први део објављен 1940. године, што је уједно и последња књига објављена за живота Јелене Димитријевић. Други део овог путописа транскрибован је у оквиру пројекта *Књиженство* из рукописа који се чува у Народној библиотеци Србије и објављен је први пут у целини 2020. године.<sup>3</sup>

---

1 Друга поетска збирка Јелене Ј. Димитријевић управо је горепоменуто издање песама писаних на француском језику, објављено 2020. године. Најважнији биобиблиографски подаци о Јелени Ј. Димитријевић налазе се у бази *Књиженство* на линку <http://knjizenstvo.etf.bg.ac.rs/sr/autorke/jelena-j-dimitrijevic>.

2 *Писма из Солуна* преведена су на грчки, енглески и италијански језик.

3 Прву књигу, *Седам мора и три океана: путем око света*, објавила је издавачка кућа Лагуна 2016. године. У јануару 2024. издавачка кућа Лагуна објавила је и *Седам мора и три океана: Друга књига*.

Збирка поезије *К Сунцу за Сунце* Јелене Ј. Димитријевић обухвата 25 песама записаних у два свескама. Обе свеске чувају се у Народној библиотеци Србије под сигнатуром 543-I, односно 543-II. Прва песма збирке записана је јула 1926. у Гранади, а последња датирана (претпоследња песма у збирци) записана је у Београду априла 1929. године. Према библиографским подацима које поседујемо, само две песме из збирке су објављене у периодици – „На Гангу кад сунце изгрева“ и „Две сфинге“, обе у часопису *Мисао* 1929, односно 1937. године. То значи да се више од двадесет песама из овог циклуса сада први пут објављује.

Уз потоњу песму (у овом рукопису њен наслов гласи „Две свинге“) у часопису стоји и напомена да је из циклуса „Седам мора и три океана“. Збирка поезије *Седам Мора и Три Океана (слободни стихови)* најављена је и неколико година раније, у првом издању Јелениног путописа по Америци, *Нови свет или у Америци годину дана*. Не знамо зашто ово издање није угледало светло дана, али је сасвим јасно да су и остале песме из ове збирке део тог циклуса. У књизи се, од песме „Пред остварењем сна“ (треће по реду) до песме „После остварења сна“ (прве у другом делу и треће од краја збирке), испредају приче о местима која је посетила на путу преко седам мора и три океана. И прве две песме у збирци тематски говоре о сусретима на путовању, а последње две су нека врста епилога, резимеа и реминисценција, тако да је збирка у целини у ствари путопис у поетској форми.

Песме у овој збирци су наративне, испуњене рефлексјама, измаштаним ситуацијама, медитацијама, сликама сурове реалности, еротичношћу, па чак и пародијским заокретима. Рима у песмама је неправилна, комбинована са слободним стиховима, а песме су изразито ритмичне. Збирка *К Сунцу за Сунце* делује као интимнија верзија друге књиге путописа *Седам мора и три океана*, при чему песме о Јапану, Хавајима и Њујорку допуњују оне делове прозног путописа који недостају.

У „Андалузији“, дугој песми која отвара први део књиге назван „У паклу рај“, пратимо сновиђења у пејзажу по пакленој врућини: нижу се слике у којима се реалност и машта преплићу и у којој су актери окружени величанственом али суровом природом.

Песма „Пред остварењем сна“ настала је уочи отискивања на велики пут, у Ђенови, а „Две свинге“ је поетска визија тајанственог Египта посвећена Ходи Ханем Шарави, аристократкињи и феминисткињи која је нашу ауторку фасцинирала.

Песме „Индија“ и „На Гангу кад сунце изгрева“ говоре о источњачкој инертности и трпељивости, док песнички субјект изгара од жеље за побуном и осудом друштвених и историјских неправди о којима говори. У „Јокохами“, песми о некад богатој јапанској луци уништеној у земљотресу, песникиња се обраћа граду као рањеној особи која јој је блиска. У песми „Србија“ говори о свом завичају с поносом и топлином иза којих се назире и трачак носталгије.

Доминантна тема збирке је искуство путовања по свету као паралела унутарњег хода ка сазнању и самоспознаји. Седам мора и три океана огледају се у песникињином доживљају, у њеним променама расположења, сумњама и метафизичким питањима. У многим песмама она се бави темом душе и тела, вечног и пропадљивог. У песми „Подне у Пури“ говори о сећањима своје „немирне душе“ на пределе који су јој посве нови, и тиме подвлачи мистичну блискост са Индијом. У песми „Вече у Пури“ трага за местом које би јој било „припрема за вечну [...] кућу“ и открива га у лепоти Бенгалског залива, сажимајући у стиховима радост откровења:

„И душа запева из неумрлог грла свог  
Песму,  
Ко птица у зору када полети из свога пролазног гнезда“  
(Вече у Пури)

У песми „Трешњин цвет“ ниже јасне слике трагања и унутарњег немира: пореди себе са „маленом трошном лађом“ која лута и тражи „а не зна[...] шта“, говори о својој „вечитој чежњи“, „вечитом пружању руку“ и „вечитом бекству“ незнано од чега, о екстази и сумњи у „Онога коме се молим“. Питањима о души и мистичком искуству песникиња се бави и у другим збиркама, на пример у песмама „Привиђење“ (*Une Vision*) и „Мистичко путовање“ (*Voyage mystique*) на француском језику из збирке У сутон (*Au Soleil*

*couchant*), као и у песми на енглеском језику „Моја душа“ (*My Soul* из рукописа 545), али је у овој збирци та тема развијена у искуство дубоке самоспознаје инспирисане боравком на Истоку.

С друге стране, песма „Хула-Хула“ пршти од путености и еротског набоја које види у игри девојака на хавајском острву. У њој је изразита сликовитост присутна у свим песмама збирке доведена до динамичног врхунца у ком су присутне и боје и мириси и звуци у представи интензивног плеса.

Песма „После седам година“ сетно је присећање на једну њујоршку причу из њеног ранијег боравка у том граду, док је „Посланица“ иронично обраћање умишљеним песничким величинама код куће.

Три завршне песме, смештене у други део збирке, сједињују медитацију о пређеном путу, сећања, жељу за путовањем као сазнањем света и себе саме, и слутњу коначног одласка. У песми „После остварења сна“ песникиња пореди свој, на дугом путу стечени, доживљај света са претходним (не)знањем.

Сад када се сврши око земљине Кугле пут,  
И кад се окренуо око земље кô земља око сунца,  
Стајући понова на тле где првам угледах свет,  
С чуђењем питам се, и с неверицом:  
Зар сам икада сматрала, о Боже мој,  
Малени, уски простор овај за родни ми кут!?

У песми „Бамбусов лист“ један суви лист који испада из књиге евоцира цео пут:

Ко ми га даде, у коме делу света, и кога дана? ...  
Ах! Време је однело сећање из сећања мог  
Као што осека морска с обале однесе песак  
С именом нечијим писаним палицом на песку.  
Ал' као плима обали песак, тако бамбусов лист  
Мојему срцу врати негдашњи полет и одушевљење  
И ја, за часак један, не за годину и две:  
Поново обиђох круг матере наше Земље, и –  
Поново пређох – седам мора и три океана.

Најзад, у песми „Чудно пиће – пут“ завршна реч збирке изражава и помирење и веру у вечност своје душе коју је на том дугом путу упознала:

Ал нашто срце да уздише  
Када кроз призму душе све пролази:  
Телу су године стигле.

То ипак није последње што је песникиња имала да каже, нити је то њен опроштај од путовања. Јелена Ј. Димитријевић је наставила и да путује и да пише поезију, о чему сведоче песме на француском језику, написане током боравка у Француској тридесетих година 20. века. Њено целокупно песничко дело је настајало у дугом периоду од краја 19. века до краја тридесетих година 20. века, али је један део остао скривен скоро цео век. Време је да се суочимо са целином поетског опуса Јелене Ј. Димитријевић и да га уважимо. Поред упечатљивих и динамичних слика, ово дело је обележено непоколебљивим човекољубљем, радозналошћу, љубављу према путовањима, интересовањем за друге културе, пределе и језике, недогматским уверењима и аутентичним односом према свакој врсти идентитета.

\*\*\*

У овом издању, као у претходним транскрипцијама рукописа Јелене Ј. Димитријевић, поштујемо правопис и интерпункцију ауторке. Као и друге две песничке збирке изведене из рукописа, и ова књига садржи скениран рукопис и напомене ауторке и уредника – ауторкине напомене су посебно означене. *К Сунцу за Сунце* је завршна збирка коју смо транскрибовали из рукописа који се чувају у Народној библиотеци Србије.<sup>4</sup> Тиме заокружујемо рад на очувању дела Јелене Ј. Димитријевић у рукопису, започет у оквиру пројекта *Књиженство*, и обележавамо 80 година од одласка ове књижевнице на коначни пут.

---

4 Посебно захваљујемо колегиници Марији Булатовић на свесрдној помоћи у транскрипцији најтежих делова рукописа.



К Сунцу за Сунце

**І  
У Паклу рај**



## Кроз Андалузију

Припекло велико летње сунце,  
Светло као у циклопа<sup>1</sup> око,  
Отскочило је високо;  
Разбуктало се као паклени огањ,  
К'о да је послано... ко зна од кога.  
Можда од неког паганског бога,  
Из пакла, не из раја –  
Да запали надземни свет,  
Да сав изгори као Дидона<sup>2</sup> на ломачи,  
Али да почне са овог чаробног краја  
Где мирише и дрво и трава као цвет.

А, гле!

Букти над самим теменом Сијери Невади  
А не топи јој се сребрна круна –  
Снег!  
И весело је све:  
Као смарагд се зелене виногради;  
У кактус је одевена она стена  
И у алоје,  
У мирту и тамарис – овај брег;  
Палме су рашириле огромне лепезе своје  
Као да неког хоће да бране од сунчеве јаре;  
Крупан је и сочан плод у оне маслине старе;  
Злато се чини од жита,  
Рубин од булке;  
Бисерни поточићи квасе сплетове лоза;  
Сребрне реке су упутиле ка мору ход;  
Као пламен гори наров цвет;  
Чудно је плав небески свод;  
И – жега...  
Чак су престале да брсте козе,  
Скриле су покрај жбунова глога  
У хладу;  
По четири муле с китама и прапорцима

---

<sup>1</sup> Киклопа.

<sup>2</sup> Дидона је, према легенди, била краљица Картагине (данашњи Тунис) и Феничана.

И око врата и око репа,  
Упрегнуте једна за другом у чудна, чудна кола  
Шарена и лепа  
Као да се краду  
Кроз јару што из испуцалог друма бије.

Тишина!  
Као да је све изгубило глас,  
И птице и људи,  
Само што предводници,  
Ушију дугих,  
С перјаницом на челу,  
Мулама учело,  
Њакну смело,  
На мах с маха,  
Сад један сад други  
И глас им сиров потресе зажарен ваздух  
– Пун сунчевог златног праха –  
Као претња нека ил' протест неки  
Некоме из далека,  
Па, опет тишина и –  
Жега!

И тако иду друмом, сами – јер њихов госа спава:  
Испод ниских везених арњева  
Оном се види мало труп,  
Ономе мало глава,  
А једном вири једна нога (обута у белу ципелу),  
Промичу тако кроз атмосферу врелу  
Сад мимо наранцаву шуму,  
Сад мимо маслинову гору  
По дугом, испуцалом прашњавом друму;  
Сами промичу они као што сам протиче Даро<sup>3</sup>  
Међу обале своје  
Обрасле у лудо исцветали лорија-роз<sup>4</sup>;  
Кд пламен гори наров цвет!...

---

3 Пише Даро, али је очигледно реч о реци Дуеро у Шпанији.

4 *Logya rosea*, биљка чији је цвет обично розе боје.

А као муле  
И као Даро  
Баш исто тако  
Тихо,  
Полако,  
Иде,  
Мили  
Дугачак воз:  
Промиче воз кроз чудан крај  
Кроз чаробан свет,  
Где мирише и дрво и трава кô цвет,  
Пролази кроз пакао,  
И кроз рај, –  
Кроз Андалузију.

Паклена жега!

У колима воза путник млад,  
Спава...

Ко ли је...; с којих ли је страна?  
„Са Севера је“, као да би неко рекô.  
Опаљено лице, али бело чело,  
Коса плава...“  
Сад му се усне на осмех развлаче,  
А сад као да плаче...  
Шта у сну види, о Боже мој!  
Може бит' Мавре: лете у бој  
На ватреним коњицима,  
У бурнусима, белим као на Сијери Невади снег;  
Мрка лица, ватрена ока;  
Или камиле с богатом робом са Истока,  
И с даровима:  
Силазе низ онај брег, зелен као Пророкова застава...

Спава.  
Зацело сања Андалускињу неку,  
Младу:  
Коса јој је гавраново крило, лице крин,  
Мило;

Чешаљ и мантиља...  
Сад се извија кô змија –  
Игра фламенка и севиљане  
И звечка кастањетама.  
О кад би била сама!  
О зашто је с њом дуења!?  
На њене усне влажне, црвене кô наров цвет,  
Да метне сухе усне своје, да заборави свет,  
Све...

Ох, не, не!  
Дан.  
Она сања као у поноћи сан, чудан сан:  
Пустињу неку, далеку, далеку,  
Из чијег песка бије јара.  
Он је у ризи самотњака,  
Чудно опаљена лика,  
На босим ногама су му сандале  
И пали сунце, и жеже песак  
А он иде, иде,  
Тражи...  
Шта?

И чу се писак и тресак,  
И задрма се воз,  
И тада:  
Заустави се баш крај сребрног Дара  
С обалом у лудо исцветалим лорија-роз  
И крај маслинове горе једне  
Сличне Маслиновој Гори крај Јерусалима;  
И захори се, кроз ваздух тих, али зажарено врео,  
Као божанска песма нека,  
Кô песма Херувима:  
„Агуа фре’ка!“<sup>5</sup>

Путник се млади и сам трже,  
Протрља очи...

---

<sup>5</sup> Хладна (свежа) вода. У Андалузији изостављају с у извесним речима, те фрека, уместо фреска, Епања (Еспања) Шпанија. (прим. ауторке)

Сан?  
Јава!!!  
Скочи!...

И метну сухе усне своје на усне влажне  
– Црвене кô наров цвет –  
Слађе но што их има иједна смртна жена,  
Иједна драга, –  
Притиште их на уста крчага...

И још се хори из танких дечијих грла,  
Читав хор:

„Агуа фре’ка!“ „Агуа фре’ка!“  
Али сад као обична песма нека,  
Не као песма херувима.

И чу се писак и тресак,  
И задрма се воз,  
И пође,  
И као одморне муле –  
Појури...  
И само мало, баш као као мула,  
Па успори ход,  
И узе да иде,  
Да мили,  
Тихо,  
Полако,  
Кô муле прашњавим друмом,  
Кô Даро међу обале своје  
Обрасле у лудо – исцветале лорија-роз;  
Настави пут кроз чудан крај  
Кроз чаробан свет,  
Где мирише и дрво и трава кô цвет:  
Промиче, промиче кроз пакао...  
Кроз пакао!? Ох, није. Не! Само кроз рај –  
Кроз Андалузију.

Гранада, јули 1926.

## Мадона или Магдалена

Ко си ти лепа млада жено?  
С којих си страна?  
За ким си се завила у црно?  
И ко је онај лепо млади човек  
Што је полазећ са виса  
Кроз редове тамариса  
Крај тебе прошао  
И само мало пошао  
Па се за тобом осврнô?  
Ко сте вас двоје, ви?

А ти?  
Сузе што су се са твога лепог ока пролиле  
Пре неки месец ил' дан,  
Да ли су биле сузе жалости?  
Ил' можда сузе радости  
Што си остала сама,  
Слободна кô птица на грани?  
Да ли си остала сама?...  
И јеси ли весела или тужна што си сама,  
Ако си сама?...  
Да л' ти се чини као леп или ружан сан  
Црнина твоја, твој црни вео?

Ах све је кô сан!  
И онај облак бео што личи на брег  
Покривен снегом;  
И оно сунце црвено кô мак што с наранџастог неба  
У црн океан тоне;  
И стене оне  
Обрасле у кактус и у алоје;  
И стена она, ушла далеко у океан;  
И на њој Богородица,  
И крај ње Ђавољи Мост;  
И вас двоје –  
Ти, лепа млада жена завијена у црно,  
И он, леп, млад човек (може бити кô и ти гост)  
Што је крај тебе прошао  
И само мало пошао,

Па се за тобом осврнѐ;  
Све је као сан:  
Ах, све је сан!

Слушај вечерњи концерт вода,  
Песму валова, музику таласа,  
И гледај лепоту овог краја, земаљског раја,  
И ћути,  
Не одговарај на питања  
Радозналих путника и намерника:  
Остани нема као од мрамора статуа,  
Као на платну слика!

На овом зеленом вису,  
Под наранџастим небом,  
Крај црних вода,  
С осмехом што ти на уснама игра;  
Час ми се учиниш као Грешница Магдалена,  
Час као Богородица крај Распетог Христа, –  
И зато ћути!  
Остани и даље тајанствена,  
„Лепа млада жена завијена у црно“...

Бијариц, јула 1926

## Пред остварењем сна

И све ми се чини боље што је прошло и што ће доћ  
Од овог што је:  
Данас готово увек је црно,  
Јуче и Сутра најчешће ружичне боје.

И с местом тако:  
Док сам у њему – досада, чама;  
Оставим ли га – мисао њиме гре  
Као чаробним острвом неким из неке приче за децу,  
И осетим се свирепо сама  
Као да ми тамо остаде неко што ми је био све.

А брод у распаљеној машти већ броди, броди  
Најширим морем на свету  
Носећи мене у широки свет;  
И ја не мислећи на мету (јер је немам),  
Нит изгледајући крај (јер краја – кô ни почетка – нема круг)  
Упирем с чежњом очи у оно што долази;  
И кô набујали поток кад се снегови топе  
Што носи уставе и бране,  
Усхит тренутно понесе мене:  
Од Сутра као да ће ми бити радост нераздвојни друг.

Ја не помишљам (јер сад не мислим, само осећам),  
Да свако Сутра води ме крају ближе и ближе;  
И не сећам се (јер не знам да се сетим)  
Да се са њима последњој животној станици стиже,  
И да водећ ме дугим путем земних красота –  
Крате ми конач живота.

Срећан је онај што у илузији да је икада био срећан мре.  
Сутра! Велико Сутра – већ од свих – !...  
И брод броди, брује таласи, ја их чујем –  
Допиру до душиног ми слуха...  
Ох! чује их она, душа моја,  
И чине јој се као ускршња звона;  
Док ми се очима чулним од неба на хоризонту  
Причини пучина плава

Али, ах! зашто с маха на мах ја уздахнем  
Дубоко, дубоко?  
И зашто ми у часу томе засузи око?  
Може бити што:  
Сутрашњим Сутра престаје сан, почиње јава.

Ђенова, 17 новембра 1926.

## Две свинге

Госпођи Ходи Шарауи.

Мемфис, сада пустиња, а некада град,  
Пролазак,  
Крај вечитогa Нила:  
У једно врело мисирско подне у њему бих...  
Једном сам била,  
А снила сам га, и снивам не знам по који пут,  
И све замишљенија бивам.

Свингу његову сањам  
Пред њом се шири кô море пешчани простор  
У сну као на јави  
Око ње сија се песак жут, златан  
Као да је из сунца пао, падао  
У вечногa лета подне  
Над њим се високо мисирско небо плави.

Усамљена је на врелом песку Свинга та  
С упртим погледом ... ô ко би знао куд!  
Од алабастера је она:  
Огромне палмине лепезе од јаре мисирског сунца  
Бране –  
Њезино бело лице  
Да не преплане

А кад год сањам Мемфис и Свингу  
Ја не знам зашто  
Увек и Она је ту:  
Свинга и Она, Она и Свинга  
Једна крај друге проводе дане  
Живе —  
На освештаном мисирских фараона тлу.

Савременице можда су биле,  
Бог зна откад!...  
Свакако од постанка свог:  
У доба,  
Када је прву стварао човек-геније  
Другу је по њеном узорку створио  
Геније – бог.

И док се једна крила  
Под врелим пустињским песком  
У пустињи  
Камо се негдад дизао град  
И преко њезиног гроба газили векови многи  
Читава поворка дуга,  
О ко би ми могао рећи: куда се била дела друга?

Можебит Она ко птица нека или луталица звезда  
Блуђаше над старим Мисиром, државом Фараона,  
Док се, најпосле, усред поноћног мира  
Не спусти  
На тле новог Мисира  
Као претеча мемфиске Свинге, што ће васкрснут  
Из свог пешчаног гроба ко Феникс из пепела свог

Појавила се Она мистично  
У немистично доба  
Кад се не дешавају чуда;  
Дошла је изнада;  
Вратила се је пре узорка свог,  
По коме ју је некада створио  
Неки мисирски геније – бог.

А сада у хучноме граду  
Усамљена је,  
Сама је и тајанствена  
Као мемфиска Свинга у пустињи на песку  
Два Свинге,  
Две загонетке:  
Од алабастера бесмртна Свинга и од костију и крви смртна жена.

Тајанствен Исток у себи тајне крије  
Као Мисир по гробницама раскош мисирских Фараона  
И њине мумије

Каиро, 1926.

## Индија

„Misterious India with the sunshins an' the  
palm-trees an' the tinkly bells.“

Како бих како себи да речем  
– Од света да скријем – :  
Бићу претеча неком кô Јован Христу,  
Ил' весник великом нечем:  
Дух који често пада за навек би се дигô;  
Радост бескрајна заменила би јад;  
Живот се никад чинио не би ко мразом спаљен врт  
Нит груди икада чиниле нам без кандила храм;  
Очи се не би дизале к небу очаја пуне  
И призивале смрт,  
И пошло би се к нечему новом  
И ако нема ништа ново под сунцем.

Како бих, како апостол да сам,  
Пророк,  
Не газећ више путању исту коју су газили други  
Кроз низ столећа дуги  
И коју газим бедна ја,  
И ускликнула: „Са мно!“  
И за мно пошли милиони  
По неутрвену путу,  
Тегобном али бољем, новом, –  
Иако нема ништа ново под сунцем.

Како бих, како бар вођа да сам,  
Не свима, –  
Само овима  
Што јарам носе као во,  
(Јер нит' се буне нити пркосе;  
Ил да пробудим њих – Исток клет –  
Што верујућ у фатум заборавише чак и датум  
Кад им је јарам метнут на врат.  
И као волови што рикну,  
Они да викну:  
„Напоље, уљези, с наших дедова тла,  
Старог, великог, светог тла!“  
Громко да викну да се пробуди поново зачмали свет.

Али, ах!

Ја!

Пусте су, луде, глухе жеље ми ове.

И ја, –

Претеча, апостол, пророк ил' само вођа

Ништавна ја!

Кроз земљу мистике, сна

Проћи ћу ко моја сен

Не остављајућ за собом никакав траг,

Баш као ни моја сен.

И док ми око се влажи гледајућ у трнов венац Њен,

У Њезин крст,

С храмова док се од ветра нишу а ситно звоне

Безброј малих звона –

Проструји мистично нешто кроз мене,

Бистри се мој дух,

И оштри ми се вид и слух.

И, гле!—

Олтари бивају од стења, дрвећа и камења;

Ганг се претвара у пут као жртвено цвеће црвен и жут

Којим у трку јуре (коњски се топот чује);

– Јуре ка крсту где је распета Она– :

Четири коњаника из Јованова Откривења.

Бенарес 1927.

## На Гангу кад сунце изгрева

Звече метални таламбаси на брегу крај светог Ганга  
И разлежу се сребрни гласи,  
Као да певају виле  
Ил' запевају –  
Рањене у срце стрелом под облацима.  
Распростире се мирис са жртвеника,  
С брега,  
Из удовичког храма (из храма бога Кришне);  
Трепере свеће, светле се олтари;  
Из душе се дижу кô јутром галеби са воде  
– Где су преспали –  
Ил' као из гнезда и са лиснатих грана птице –  
– Молитва:  
„Кришна Хари, Кришна Хари!“  
Уз звуку таламбаса и ритам игре своје  
За душу умрлих мужева моле се богу Кришни –  
Хиндуске удовице.

„Кришна Хари, Кришна Хари!“  
Ори се;  
Трепере свеће и светле се олтари.

О врату, сандалова дрвета боје  
И сјаја;  
Црвени су им и жути жртвени венци  
Место драгуља које престаше да носе;  
Расплетене су дуге им, кô гагат<sup>6</sup> црне, косе  
Под белим танким кô пауково платно сари<sup>7</sup>  
Што им открива главу, мрке мишице голе,  
И – дојке,  
И босе  
Старе и младе и деца – девојке –удовице  
Дижући мистичне очи у храмовско небо златно  
Уз ритам игре и звуку таламбаса

---

6 Минералид познат и под именом црни јантар (црни ћилибар). Врста лигнита која се користи за израду накита.

7 Хаљина индских жена из једног комада платна или свиле без шва. Личи на хаљину старих Гркиња. (прим. ауторке).

Моле се:  
„Кришна Хари, Кришна Хари!...“

Звонца се сићана чују: звоне, звоне, звоне  
Са Удовичког храма (са храма бога Кришне),  
Докле певају, ил' запевају оне,  
Невине осуђенице –  
Хиндуске удовице.

Трепере свеће и светле са олтара;  
Ори се:  
„Кришна Хари, Кришна Хари!“

Ноћ се од дана разводи...  
На белој широкој Ганговој води  
Црне се барке;  
А као сан,  
Кô привиђења нека и чудна мистична варка:  
Од људских глава што вире из воде  
Чине се: час мрких галеба јата, а зачас авети...

Хиндуси!  
Али не као жива бића, но као дуси свети  
Ил' као сени умрлих: из свог пепела са дна светогa Ганга  
Изишли  
Појавили се на Божји дан.

Хиндуси!  
Кô мртвих предака им дуси:  
Спирају вековне грехе у светој води  
Поклапају се ничице,  
Моле се сунцу са ону страну Ганга  
Свечано што изгрева ...

Букте ломаче...  
На светој обали освећене реке;  
Нико не пева, нит ико плаче,  
Само са брега што се разлеже  
Више и више:  
„Кришна хари! Кришна хари! Кришна хари! “...  
Падају у занос хиндуске удовице.

Трепере свеће и светле се олтари...

/

Букте ломаче ...

-----

Дајте ми, сестре, места у храму  
Крај себе,  
Да и ја уз ритам игре ваше,  
С таламбасима  
Молим и Кришну и Браму,  
Не за себе, него за тебе, и за тебе  
За све вас  
Сестре ми по души  
Жене из бајке  
Што никад више украј себе нећете видети друга,  
Што никад, никад нећете бити мајке,  
Ни девојчице, деца – ни девојке –,  
Што још миришете на млеко из мајчине дојке  
А „удовице“!

Ох! Проклете сте  
Не од Бrame, не од Кришну, не од Сиве,  
Не од Сивине осветљивице – жене, Кали,  
Већ од онога кога вам срце и воли и жали,  
За чију сурову душу моли се душа ваша  
Нежна и мека:  
Проклете сте од човека.

Ишле сте у смрт с оним што вам је значио живот;  
Живе сте скакале у огањ крај њега мртвог на ломачи  
И награда вам је за љубав и за верност

О да грднога срама!  
– Казна...  
Црња је лица, презрена, крива је за смрт мужа свога –  
Хиндуска удовица.

\*

И гле!  
Сунце се роди!  
Сав се сија Удовички храм, где се утиша свет!...

Барка за барком преста да броди ...  
Дими се још по која ломача  
Пепео прима света урна – Ганг

И гле!  
Верни се журе и журе у Свети Град  
Лаки:  
Грехе су спрали у светој води...,  
Весели:  
Несвесни за свој међу гресима вековним најтежи грех  
И за свог века грдан срам.

Бенарес, фебруара 1927

## Подне у Пури

До храма храм:

Беле се

Као јата нојева белих, дошлих богзна откуда;

Беле се и мртве-непомичне воде,

И небо;

Букти огромна сунчева кутла и кô да стоји,

И са зенита кô да се никад кренути неће;

На врелом злаћаног сјаја песку

Кућице као од снега, донетог са Хималаја –

Беле се..., и горе:

Од сунчеве јаре залуд их бране

Огромне палмине лепезе;

За волом во с грбом везе, везе

Широким друмом посутим прахом од злата,

Црвени и жути венци љуљају или се с витих рогова

И са дебела врата,

Слонови тромо иду, иду, иду

Некуд,

Бог зна куд,

Читав ред,

Кићени кô да ће на њих сести раџина пратња

Ил' махараџини свати;

Лено промичу мрки људи,

Увијени у бело,

И жене:

Табају врелим друмом

Босе,

Око ногу им се савиле сребрне гривне многе

Кô змије ил' букаџије...

С маха на мах диже се златан прах

Кад тонге неке ил' искићене еке<sup>8</sup>

Промину;

Крај друма свирају гајде сетно, играју кобре весело ...

Тромом, и лењом, полаком, нико се не жури...

Букти огромна сунчева кутла и као да стоји,

И са зенита као да се никад кренути неће:

Подне у Пури.

---

8 Волоске запреге

Откуд ми познате равнице вреле ове,  
 И ове мртво-непомичне воде,  
 У подне беле,  
 И сунце ово, и сунчеве огњене стреле;  
 Мириси ови са зажарене земље што се дижу;  
 И сваки бели храм, и свака кућа бела;  
 И песак овај као злато жут;  
 И палмине огромне лепезе;  
 И во за волом што друмом возе, возе;  
 И слонови тромо што иду, иду, иду;  
 И ови људи мрки  
 Увијени у бело;  
 И жене,  
 Што табају врелим друмом  
 Босе!?  
 Гле!  
 Чак ми познате и њине црне косе,  
 Потоци бујни што се бацају с Хималаја,  
 И пуне мистике очи, –  
 Тужне као у Матере мога Господа Бога,  
 Црне и мокре као презреле оливе!...  
 Сећање!  
 У мени некакви чудни и мутни спомени живе  
 Као између јаве и сна...  
 На свету и тада била сам ја ...  
 Предака мојих пепео чувају и сад кристалне урне,  
 Гробнице плаве, широке, дубоке  
 Без дна:  
 Ганг,  
 Бенгалски Залив –  
 У који рони сада духовно биће моје...  
 У сећању ми живе оваква иста подна;  
 Кроз мирне равни је ове блудила немирна душа моја  
 И некад, давно, ко зна кад,  
 Исто као сад,  
 И стога познат ми читав пространи крај,  
 Најскривенији кут,  
 Путања, стаза, пут  
 Као туга и јад,  
 И стога с љубављу гледам у све

Чему Мајка Природа дала је вечни живот  
Као и у оно што по закону њеном мре.

Пури (Бенгал, Индија) марта 1927

## Вече у Пури

Зацрвенели се и небо и вода,  
Бенгалски Залив,  
Дижу се бенгалске ватре боје,  
Са воде,  
Шире се и распростиру, падају и опет се дижу,  
Крваво сунце у воду величанствено страшно тоне  
Као пожаром обузет брод,  
А ситна метална звона са неког храма звоне,  
Плачу.

Нигде никог,  
Ни звери ни човека.  
Сама!  
У врели златан песак западају ноге моје;  
Кроз пусти пешчани простор мимо високе дуне  
Управила сам тегобан ход:  
Идем, тражим, гледам, бирам  
Место  
За боравиште земно пролазно своје...  
О, не!  
Но за припрему за вечну ми кућу, –  
За ломачу,  
Док сунце величанствено-страшно у воду тоне  
И ситна метална звона још са онога храма звоне,  
Плачу

Ко ли је, ох кад бих знала, умро!?  
Стар или млад, у снази напона пуна?...  
Гле!  
Чија ломача дими се тамо, покрај воде,  
Још помало се дими?  
Ко ли оплете и спусти венац  
Крај ње,  
Жртвени венац жут?  
О да ли се кренуо са жалошћу или са радошћу  
На вечни пут?

\*

Крваво сунце потону у као крв црвене воде  
Величанствено-страшно  
Као што потоне пожаром обузет брод,  
Гасе се кô ватра кад догорева бенгалске ватре боје,  
Пале се, једна по једна, беле и крупне звезде.

Вече.

У врели песак поново западају ноге моје:  
Враћам се;  
Радост ми даде полет, олакша ход:  
Јер кад трњаше последњи сунчев зрак,  
Пре него што ће тропска ноћ раширит' тамна крила:  
На златној обали Бенгалског Залива –  
Ја нађох место себи за ломачу...

Звона са неког другог храма звоне,  
Певају  
(Не плачу):  
„У бољи живот се иде...”

Бенгалски Залив!  
Величанствена кристална урна и за пепео мој;  
Гробница без дна, и без границе,  
Вечна кућа у којој не царује вечни мрак

И душа запева из неумрлог грла свог  
Песму,  
Ко птица у зору када полети из свога пролазног гнезда

## Гејша Нами-Сан

Као слика си, Нами-Сан,  
Сишла са оног великог паравана,  
У соби за госте театра у Киоту,  
Где си ми, малочас, на празник Пролећа дан,  
У порцеланској шољици, облика воденог крина,  
На марамици од свиле боје макова цвета  
Разастрој на длану малене твоје жуте ручице ...;  
Служила зелени чај;  
Ил' као она друга с поклопца кутије од лака,  
У коју мећеш свечану огромну фризуру  
Када се вратиш у свој лилипутански стан  
Уморна с претставе где си играла Мијако Одори –  
Иста си така, Нами-Сан, ô Нами-Сан!

### 2

А твој танани, монотон, беспредаха глас  
Кад певаш пролећа песму –  
„Сакура-но-хана“, трешњев цвет, –  
Преноси у свет цврчака,  
У крлеткама што цврче, зричу, певају  
Поваздуги дан,  
Посвудрагу ноћ  
Овде, у земљи цврчака и песме,  
И сањалице води у чудне снове,  
Све нове и нове  
као да су пили опијум,  
А трезвенима бездушно немилице  
Терају с очију сан, Нами-Сан, ô Нами-Сан!

Када играш Мијако Одори, Нами-Сан,  
Нами си на зеленом језеру,  
Не на мору,  
На поветарцу си пиринџан клас;  
А кад уз свирку гејша машеш лепезом, не с везом

### 3

Но где су слике чудесно лепе и чудне:  
Црвени трешњев цвет,  
Шарени шаран,

Лептирић зелених крила и –  
(Богињи пиринца) жута лисица:  
Час ме потсетиш на марионету из дечијег театра у Киоту,  
Час на гејшу аутомат из радње играчки  
У њујоршкој Петој Авнији, Нами-Сан, ô Нами-Сан!

С венцем на глави од трешњева цвета,  
У хаори<sup>9</sup> од свиле шарене као цветни врт –  
Међу гејшама си оно ти, што међу цвећем хризантема;  
Из очица ти уских  
Што се вечито смеше  
Покаткад само као да се опази сјај сунца,  
Када излази,  
У земљи камо излази ...  
Ах, гејшо дражесна, мала, кажи:  
Да ли би уз смешак туђинцу дала срце (ако га имаш)  
Као земљака<sup>10</sup> твоја Чо-Чо-Сан,  
Прозвана Бетерфлај:  
Реци ми, лепа гејшо Нами-Сан, ô Нами-Сан!

Киото, априла 1927.

---

<sup>9</sup> Јакна која се носи преко кимона.

<sup>10</sup> Земљакиња.

## У празник „Трешњин Цвет“

### I

Обновио ме је Стари Свет,  
И духом и душом сам нова,  
Подмлађено ми је биће цело  
У земљи пагода и храмова,  
У земљи лотуса,  
Камо се смеју и сунце и трешњев цвет  
Кô људи  
И као Буда.

Теме се моје више не бели  
Као од снега смет  
Што праве ветрови бесни наших зима,  
Већ као у пролећа њина на воћкама цвет  
Подножјем светог брега  
Фуџијама  
И око језера малих смарагдових  
С лотусом и лабудима.

### II

Јесењи дан је био, велики, свети,  
Дан препорода  
Кад мала трошна лађа разви једра свијена давно,  
У бури с ветровима кидана небројно пута,  
И од обале родне из мирних зелених вода  
Где ју је пекло летње сунце, тукла је јесења киша,  
Била чама, –  
Дрско-смело пусти се на узбуркани океан;  
И путем беспућа,  
Сама,  
Узе да лута  
По безграничној пучини  
Као душа луталица по васиони;  
Компас је њој дању сунце, ноћу месец и звезде,  
Кула светлила свитци с часа на час што сину кроз помрчину,  
Пруга алге и пена  
Док она плови и кружи око земљаног круга  
Као земља око сунца  
Тражећи острво Среће и Пристаниште Мира,

Где би бацила сидро и свила једра  
За сва времена.

### III

Ох то сам ја!  
Малена трошна лађа трошно је биће моје.  
Лутам и тражим, а не знам шта.  
Тражим ван мене у мени што је било, — — —  
И што је.

Као да ме прокле Господ Бог ил' благослови ђаво  
У час рођења мог.  
Вечита чежња!  
За чим?  
Вечито пружање руку!  
За ким?  
Вечна Голгота!  
Бежање вечно!  
Од чега?  
Од Смрти или од Живота?

### IV

Ја нисам знала има ли душа колевку и гроб;  
Знадох да живи, ал' не да ли и мре.  
Ако се рађа, кад и где.  
А сада знам...  
Душа је моја пре небројено лета  
Дошла на свет —  
Не из лотусова цвета:  
Долетела је она из невидљивих региона,  
Колевка није јој био онај храм  
Нити ће јој бити гроб  
Пагода ова крај које стојим сама  
И слушах сунчеве деце химне што се уз тимпан и таламбасе  
Оре из храма  
Јер душа не мре.

И гле! —  
У земљи сунце како изграва, где све пева:  
Планина пева, доље зелене;  
Сунчеви зраци су ореол око Будине мислене главе:

Екстаза у срцу расте, буја и излива се  
Као набујала река из корита.  
И гле! –  
Оно у мени што је било и што је –  
И ван мене је, нада мном и око мене.

V

Срце је моје кô оно огромно звоно  
Без клатна  
Пред оним црвеним Будиним храмом,  
У зеленилу  
Крај свете стазе по којој верни побожно газе,  
Звоно што од једног удара споља забруји  
И бруји дуго, дуго;  
Ил' као оно мало друго  
Уз ову црвену пагоду, под криптомеријама<sup>11</sup>  
Као зелене завесе,  
Близу храмовског тори<sup>12</sup> –  
Што јутром и вечером јечи  
Као лавица кад јој побију младе,  
Ил' рањена стрелом  
Кошута;  
Срце је моје често, ах тако често,  
Кô разбивени храмовски тимпан  
Ил' прснута лаута.  
А каткад, ретко, у немој дубокој ноћи,  
Никад по дану,  
Срце је моје спремно да уђе у Свето Светих  
Крај светилишта где су три Буде –  
Нирвану.  
Душа је моја као тропско море  
Што мења једнако боје своје  
Од свих дугиних до као снег беле,  
И црне;  
Дух ми је кô пчела ова  
Што паде на трешњин цвет  
Да се накупи меда,  
Ил' као орао онај с литице оног брега

---

<sup>11</sup> Врста јапанског четинара.

<sup>12</sup> Капија.

Што шири крила (да прхне у висину)  
Сунца да се нагледа.

## VI

Гле!  
Дух ми крилима фантастичне птице  
Прелета и простор и време:  
Земљу, небо, године, векове,  
И проналазећ сфере живе  
Све више и више шири лет,  
Прелази с видљивог на невидљив свет  
Као с цвета на цвет пчела  
Путовођа му није ни смртни човек  
Ни неки бесмртни бог,  
Но он сам:  
И силу и снагу црпе с извора свог.

## VII

Ох, шта је ово?  
Јава ил' сан?  
Да ли постоји свет,  
Језерце ово,  
И она барка,  
Лотус и лабудови,  
Птице и храмови,  
И оно огромно звоно  
И ово мало друго,  
И овај црвен трешњин цвет,  
И ова златна пчела,  
И ови мали вечно насмејани људи,  
Што обожавају мртве своје кô живо сунце,  
И као дрвеће,  
И ове мале вечно насмејане жене  
Што се шарене као птице и лептири  
И као цвеће,  
И ја кô пала у вртлог олујом  
Скрхана грана,  
Или је све само обична једна,  
Варка?

### VIII

О, често, врло често  
Ова далека туђа земља  
Мени се чини као мој дом  
Смештен у топлој скрињи, срцу мом,  
И мила ми је она цела,  
И мио ми је свет цео;  
У сваком њеном месту нађем по нешто од срца свог;  
У сваком њеном врту од моје душе је по део;  
У њеном храму, ја сам у храму свом;  
Богови њени мени су што мој Бог;  
Ни раса ни вера за мене у њој не постоји.  
Оне на небу румене боје  
И ово језерце зелено;  
И онај тамо кô крвљу обојен Свети Мост  
И овај овде црвени Будин храм;  
И ови златни олтари Шинта;  
И Фуџијама, Фуџи света  
—Тамо на врху бели се снег а при дну трешња цвета —  
Све ми је своје, све је моје.  
У овој страној земљи ја нисам путник стран,  
Ни гост!  
И узмем те се молим ...  
Коме?  
Христу?  
Или Буди?  
Ил' боговима шогуна и самураја?  
Или Једном Богу?  
Ја не знам коме се молим  
И не знам зашта се молим,  
Само знам да се молим.

### IX

Да ли ће ми срцу последњи куцај<sup>13</sup> бити тамо  
Где му је био први,  
Или ма где —  
Једно исто.  
Нека пирују огањ, вода, црви  
Над оним што за пир  
И чему претежнији једном вечни покој

---

13 Прецртано срца иза речи „куцај“.

Мир,  
Души ми не може нико ништа,  
Ни огањ ни вода,  
Јер душа не мре;  
И са животног брода  
С потсмехом гледам у све  
Пркосим свему пролазно што је;  
Смејем се таштини људској;  
Исмевам и ломачу и ћивот;<sup>14</sup>  
Дивим се вечном животу:  
У земљи овој смрт је исто што и живот.

## Х

У земљи пагода и храмова  
Кад је окитио снег и озеленео свежи брег  
Фуџи,  
Кад као реке и водопади  
Стари Свет  
Пева химне природи  
Вечно младој  
И слави символ животне снаге деце свој  
Трешњиин цвет;  
Кад деца сунца обожавају кô сунце мртве своје  
Вечно живе  
И за жртвене венце певајућ цвеће беру  
А звона звоне и звечи гонг  
На молитву:  
Ја нађох давно изгубљен мир душе своје –  
У живот после смрти веру

## ХІ

Ах! У екстази је душа моја!  
Осетих у себи Онога коме се молим  
(У чије постојање сам сумњала и била тужна) –  
Бога.

## ХІІ

И дух мој високо, све више крила шири,  
Ја летом фантастичне птице

---

<sup>14</sup> Ћивот (кивот) је ковчег у ком се чувају мошти светаца.

Прелетам чудне лепоте ове  
А које мени чудне више нису;  
И изнад свега земаљског, под небесима на вису –  
Мени се чини огромна земљина кугла  
Кô мален врт ил' шарен цвет  
Који облећу лептири;  
Безброј столећа мени су што један дан,  
А цела дуга, ружна, страшна јава –  
Ништа до један кратак дивно леп сан.

\*

Обновио ме је Стари Свет,  
И духом и душом сам нова,  
Подмлађено ми је биће цело  
У земљи пагода и храмова,  
У земљи лотуса,  
Камо се смеју и сунце и трешњин цвет  
Кô људи  
И као Буда.

Никко (Јапан), априла 1927.

## Spleen

Какво расположење јуче, а какво данас!  
Очајно!  
Кô да ми душу зли дуси муче,  
Или као да се Фуџи свалила на ме.  
О каква туга у доба године сјајно  
Кад трешња цвета,  
Кад је весело све, од старца до детета,  
Од цара и самураја до кулија и божјака.  
О кад би било трајно расположење душе ово:  
Пошла бих у смрт својом вољом.  
О бих! У један од тренутака тих  
Кад ми се чини да се је Фуџи свалила на ме,  
Ил' да на свету никога нема  
Осим мене, –  
Да сам на њему остала сама,  
Последњи човек:  
Сви су помрли, људска створења сва, –  
На хладном свету остадох сама ја.  
О не бих сматрала за грех ни за срамоту...  
Мрско ми данас што јуче беше мило –  
Живот  
Рутам се пролазном, па чак и вечном животу.  
Уместо шума, и гора и водопада,  
Храмова у зеленилу, –  
Огроман град:  
Као у котлу ври!  
Гамиџе гамад, гуштер и змија, –  
Човек...  
.....  
И док ми нога узаном стазом гре  
И бели цветови трешње као снег на стазу веју,  
Ја носим тешко бреме туге  
А не посрћем:  
Пазим да не поклекнем под њим,  
Под бременим тим, –  
Да ми се ови смешљиви људи  
Не смеју.

Токио, априла 1927.

## Србија

Пошла сам у далек непознат свет,  
И идем:  
Не идем сама, него са тобом, ô мила!  
Понела сам те у топлој скрињи,  
Срцу,  
И носим те кô ти на глави ловорова венца сплет.

Да си ти мати мени  
Да сам ја теби кћи  
Познају и ови овде као свуда,  
Јер кад год помену велико име твоје,  
О мала ал' славна земљо моја!  
Поноса сјај са славе твоје сине у мојој зени.

Ти позната непознатој ми отвараш дом  
Сад овог сад оног великана  
У овом<sup>15</sup> далекој и чудно-страној земљи,  
У овом граду и другим што ми се чине као из приче  
Ја сам као у теби, свом завичају,  
Шетам се ка као по врту свом.

С твојих великих дана  
С јуначких подвига твојих  
У борби названој „Борба Давида с Голијатом“,  
Ја, делић тебе, јер пород сам твој,  
Кроз ову јуначку земљу  
Корачам – дигнута чела.

Било на копну, водом, на броду,  
Слушам усклике, поносна и срећна:  
„Ето јунака што је био бој.  
Не да присваја туђе, но да сачува своје.“  
Јунаштвом стечено благо својих предака  
И стечено својим јунаштвом, –  
Слободу.

Токио, априла 1927.

---

15 Грешка у преписивању или писању, треба „овој“.

## Јокохама

Како си тужна!  
Некада велики град, народа пун,  
А сада готово пуст;  
Путима некада људским стопама утрвеним  
Нађикала је висока трава  
И дигао се коров густ.<sup>16</sup>

Богаљ!  
Седиш крај мора спаљених руку и ногу  
И уплакана изгледаш брод за бродом,  
Што ти се у срећне дане ближаху из пет делова света  
На свету највећом водом.  
У прижељкивању огромних лађа и галија  
С веселим путницима и разноврсном робом  
Испраћаш сада за даном дан –  
Сурову јаву што ти се чини као страшан сан ...  
Таласи јецају с тобом.

За сунца бол и јад, а за месеца и звезда мора!  
Што се не тешиш?  
Не разорите у бесу човек, но у јарости Бог.  
Зашто се не покориш вољи Божјој?  
Захвали Господу што још постојиш...  
Мало требаше па да нестанеш – можда са неког греха свог –  
Нова Гомора.

Априла 1927,  
у Јокохами.

---

16 Јокохаму је 1. септембра 1923. године погодио разорни земљотрес у ком је погинуло више од 30.000 људи, док је рањено 47.908 особа. Песникиња пореди пређашњу слику космополитског просперитетног града са сликом града после катастрофе.

## На Тихом Океану

### I

У каквој заблуди некада бејаш ја  
Када ронећи мислима дубоко у се  
Вероваш да ћу се дотаћи душиног дна  
Као гњурац бисерних шкољки морских,  
Да ћу испитати душу своју  
Као природњак сребро и злато,  
И рашчланити је као биљку и цвет.

Кушах разум да је обвија  
Као ђердан врат и појас струк;  
Од мисли замишљах сонду, од душе море...  
Заблуда ово била није, обмана не,  
Него младости занос свет;  
И кад би мисли с душом почеле да се боре  
Машта би тада узела хук  
И престајала бих у се да роним  
(Маштом се не решавају проблеми),  
Но сам се дизала у вис,  
И на крилима маште као на фантастичном авиону  
Прелетала сам свет  
Али не Бенарес ни Ганг,  
Ни Хималаја највиши врх – Еверест,  
Ништа што чулно око наше видети може  
Или схватити наша свест:  
Прелетах вечну чежњу и недостижну жељу,  
Душин сан –  
Васиону.

И тада бродећи мирним етаром  
Као узбурканим океаном,  
Тражих мистично оно нешто што ме са земље гони  
Дух да га схвати, душа да му се поклони.

Али, ах! Када се трзах из дивног сна  
И протрех очи, –  
Немила јава:  
Нада мноме, ако је било лето,  
Као балдахин свилена завеса плава –

Него,  
Али не цело, него крајичак мален  
Колико из мога врта или с прозора моје собе  
Видет се да;  
Ако је зима – топла пећ:  
Седим крај ње,  
Око мене су ствари познате све.  
Па ипак, ипак  
Бивало ми је у души светло и лако:  
Прелетала сам, ма и тако, маштом,  
Као на фантастичном авиону,  
Вечиту чежњу и неодољиву жељу,  
Душин сан –  
Васиону.

## II

Тихи Океан,  
Од многих снова један сан.  
На таласима твојим један дан  
Или читав век – у вечности једно исто.  
О кад бих могла рећи људима  
„Родни вали“  
(Не родна груди);  
Дубину твоју назвати утробом духа свог  
Ширину колевком душе своје,  
А површину топлим грудима што однихаше мене ...  
Гле!  
На таласима твојим ја се осећам као на мајчином крилу;  
Тихо љуљкање ово није љуљкање брода,  
Него колевке;  
Брујање таласа  
Мајчине успаванке и попевке;  
Вали простирач, небо покривач.  
Трзам се: Стварност или уображење?  
И док верујем да ти постојиш –  
Сумњам у постојање своје!  
Рибе блиставих пераја (као да су умочене у растопљено сребро)  
Што лете у читавим јатима и падају натраг  
У бездан твој,  
Учине ми с маха на мах  
Као мисли моје и дух мој.

Понекад варка је мени пространо твоје пространство  
И ако гледамо један једини круг:  
Ивица му је дању сунчев зрак, ноћу фосфор.  
А кад по теби крвави месец плови;  
Тоне,  
Докле најпосле као у бродолому брод  
Не потоне,  
Из тебе узме да бије мрак,  
Црн и густ,  
Али не као пред света смак,  
Већ као онај кад се одвајао од прве ноћи први дан:  
Ах! И ово је машта, само визија, само сан.

Куда одлази душа пошто напусти тело?...  
Ја сада не тражим место ово  
Као што се тражи Северни и Јужни Пол,  
Нити дижем горе, к небу очи своје,  
Са зрцала твог,  
Већ роним мислима у те,  
И не осетим јад и бол, него радост:  
Нашла је душа пута срећи,  
Тајанственоме оном с чега се кренула на пут.  
И сад кад величанствено гаси се сунчев зрак,  
Пре но што ће сунце заћи,  
Као да се и сама крије тамо камо је не може пронаћи  
Нико,  
Не само зли човек, него ни добри Бог.

### III

О кад би ми био крај под сунцем овим  
Што сја као ореол око Господове главе,  
Не у тескобној соби кад бесни северац љут  
Или јесења киша лије!...  
Милионима си ти гроб,  
Маузолеј, величанственији од свих  
Свију богова храм,  
Пантеон...  
Ох! Када би био и мени! ...

И сада када издише дан (од првог дана ко зна кој:  
Овај албатрос бео што под црвеним небом лети  
Чини се као душа путника неког са дна твог  
У бродолому, ко зна кад, што нађе вечни одмор свој;  
И сада, докле понире у те дух мој, не схватајући ни тебе ни себе,  
Скидам са својих груди цвет и бацам, не сузна ока, него весело –  
На твоју пучину, величанствену гробницу, вечну кућу њину.

На „Кореа Мару“<sup>17</sup> (Тихим Океаном), маја 1927.

---

<sup>17</sup> Име јапанског путничког брода.

## Хула-Хула

Разиграле се као Камехамехе Првог<sup>18</sup> ергелала  
По пољанама цветних Хаваја:  
„Хула-Хула!“  
Њисну на мах с маха као кад се играју ждребице,  
Ил' пусто раздраган сиров крик као у љубавном изливу  
По џунглама младе тигрице:  
„Хула-Хула!“

Уз гитаре се хавајске и друге чудне свирке  
Мирисних острва  
Крици разлежу:  
„Хула-Хула!“  
Пуни су звукова дивних ваздух им врео  
И вода.  
Великога лета празник празнују:  
Биљка и птица, мрав и црв  
И младих Хавајки крв...  
„Хула-Хула!“

Севају очи црне,  
Ватрене,  
Кô муње над Хавајима,  
Ил' као вулкани, њихни, лаву кад избацују:  
„Хула-Хула!“  
Кратке сукњице од палмова лишћа  
Шуморе,  
Кô да и оне радосно с њима певају,  
Играју –  
„Хула-Хула!“  
У бесноме скоку на мах с маха се  
Отворе  
И укажу се  
Млада и једра мрка бедра.  
И разлије се кô морски талас  
Лудо весело –  
„Хула-Хула!“

---

18 Камехамеха Први Велики (у старијој литератури Тамехамеа) први је хавајски краљ. Владао је од 1782. до 1819. године. Ујединио је Океанију и 1795. успоставио Краљевину Хаваји. Називан је и „Наполеоном Пацифика“.

А кад звекнуше од чистог сребра  
Цимбале – на њиховим прстима –  
Расплетене их ибришим косе  
По нагим плећима узеше да шибају  
Као по сапима бесне мрке хатове  
Троструки бичеви  
Камехамехе Првог кад је полазио у бој;  
Венци од цвећа хавајског с глава се смичу,  
Доле падају,  
С грла се кидају;  
Лете по трави ноге им босе  
Под сенком столетног платана;  
На змије личе тетовиране мрке мишице;  
Разиграше се недра ко по ливади цветних Хаваја  
Пролећни мрки јагањци:  
Лист од банане се смаче  
Пада са једне дојке...  
Веселе се веселе хавајске девојке...  
Хула! Хула!...

Гитаре звекнуше јаче, јаче,  
Брже, брже:  
Месо у огањ се претвори,  
Крв кључа као у бури океан,  
Хула! Хула!  
Тихи Океан,  
Из ког су изишле „Дугине Кћери“ –  
Хаваји,  
Коралом кићене принцезе  
С краљицом Хонолулу,  
А на Хавајима никле сестрице – тројке:  
Гојаве,<sup>19</sup>  
Палме  
И Оне  
Веселе хавајске девојке.  
„Хула-Хула!“  
Још јаче, још брже,  
Лист од банане се смаче  
И с друге дојке,

---

<sup>19</sup> Гуава, тропско дрво које рађа јестиве плодове.

С грла се искида последњи венац,  
Што оста,  
Клизе сукњице од палмова лишћа  
Низ бедра...  
Хула! Хула!...

И као галеби мрки на плаве талас што падну,  
Да се одморе  
Ил'на обалу – изишле из воде – уморне од игре  
Најаде,<sup>20</sup>  
Тако девојке младе –  
Попадале по трави  
Усред атмосфере благе (чулно мирисне и вреле) –  
Наге...

Хонолулу, маја 1927

---

<sup>20</sup> Водене нимфе у античкој грчкој митологији.

## Својим Путем

Као неки мален ал' смео тић  
Што се одвоји од јата свог  
И лети сам – тако ја:  
Сама се упутих својим путем уз брег!  
И гле!  
Корак по корак попех се на врх!  
На Евересту својих жеља, чежња и идеала  
Пободох Победе стег,  
И видех видик ружичаст, али и црн,  
И широк:  
Шири но Тихи Океан –  
Широк као у мени свет (што се час црни час румени).  
И гледаћу га, видик ми нов док ми не дође последњи дан  
Са Евереста остварених жеља, чежња и идеала –  
Не као досада малени, уски, бедни део –  
Но цео.

Сан-Франциско маја 1927

## Шешир од панаме<sup>21</sup>

Ваздан преседех на палуби  
Гледајућ у воду и зеленило,  
Мислећ на цурицу из Панаме,  
Младу, лепу цурицу:  
Белих зуба, црних очију, црвене коже...  
О Боже, Боже, –  
Како је лепа цурица из Панаме!

Индијанка је,  
Вита и танка црвенокожица  
Што пред колибом од бамбусове трске  
Смирено седи као пред храмом божица  
Старинска нека њина,  
И плетућ шешир од панаме  
Мисли на погледе топле, дуге, дрске  
Белога суседа Шпанца  
Што уз гитару красно пева  
И дивно танго танца.

Али, ах, грехоте, јада,  
Црвенокожицу неће белац отац  
За белца сина.

И крупна суза једна склизну из црног ока  
На тужно црвено лице  
Цурице из Панаме  
И паде на шешир од панаме  
Који плећаше она,  
Лепа Рамона  
(Како јој име даде путник песник са „Монголије“ брода)  
И шешир доби чудесан сјај,  
И ста да вреди хиљадоструко више,  
Јер суза је ова бисер (не вода).

И око лепе цурице путници што бише  
Купише по шешир од панаме;  
И ја ...

---

21 Врста тканине.

У део мени паде баш тај  
Што ме се срца таче,  
На коме њезина бисер-суза сја.

Ах кад бих знала с њега да читам,  
Бих прочитала  
Жалосни љубавни спев  
Црвенокожице, цурице из Панама  
Што седи пред колибом од бамбусове трске  
И прима у срце слатко-отровне стреле—  
Погледе топле, друге дрске  
Младића —  
Белога суседа Шпанца,  
Што уз гитару красно пева  
И дивно танго танца.  
Прими их она,  
Лепа Рамона,  
Али не као неки херој из племена Инка,  
Јер плаче.

И разумела бих Матере Природе страшни гнев  
Што једноутробну децу њезину  
Њезина деца деле  
На расе класе, касте:  
Духом здраве, умом кљасте:  
На жуте, црвене, црне  
И Беле.

На „Монголији“ (Панамским Каналом) 1927.

## Њу-Јорк

Не као некад странцу незнану:  
Сад хрлим ти радосно јер си ми знан,  
Пријатељ драг:  
Журим се да те што пре загрлим;  
Да свијем своје слабачке руке око снажног ти паса,  
Музиком младићког ти гласа  
Од ког се разлеже свет –  
Да се опијем.

Силян си. Млад. Диван си,  
Ал' не као у пољу цвет  
Већ као у гори храст  
С бурама што се бори  
Муњи и грому пркоси  
А кад се наднесу над њим тучни облаци  
Пева и њих исмева.

Ал на састанку и ово чуј:  
Скоројевић си... Сноб...  
Сујетан... охол јер млад си и здрав...  
Дрзак си.  
За најсмелије дело подухваташ се смело.  
Као Атлас што држи небо хтео би ти  
На својим плећима снажним да држиш глоб.  
О зар га не држиш већ?  
Не као Атлас погнут, но прав.

Да, здрав би ти био, у гори храст,  
Ал' твоја страст...  
Гомилаш земаљско благо  
Живот духовни ти је готово стран;  
Богатства си модеран бог  
С богатства си и чувен и знан.

Нек те не боли...  
Јер док те устима прекоревам,  
Срцем ти песму певам.

Најтежу реч прими лако,  
Збиљу за шалу од пријатеља.  
И знај:  
Кори се и кара само онај који се воли.

Њу-Јорк, јула 1927

## После седам година

Из једног краја огромног града у други крај,  
Сваки ми кутић знан;  
Додуше, допре сад један, сад друти глас;  
Радост и жалост стопут у један час:  
Одједи чују се душе, али не твоје, но моје.  
И док верујем тврдо да тражим тебе  
Путима којима смо онда ходале заједно,  
Ја тражим себе.

Успомене нам из места где смо волели не умиру,  
Нико да им одузме живот за нашег живота,  
На огњу спали или погребе;  
И што временски бивају даље од нас  
Све нам је дражи драги њихов глас:  
Јер у њима је прошло, боље наше Ја.  
Друг када изгуби друга не оплакује њега,  
Но себе.

Њу-Јорк, јула 1927.

## Посланица

Хеј ви на тим странама!  
Један геније, други „гран-талан“  
Трећи пренс-поет<sup>22</sup>,  
Четврти... Вај, не могу да се сетим.  
Ах, да! Наша: Мадам де Стал, Контес де Ноај,  
Etc, etc...  
Како бих да имам крила!  
Па да долетим нама, вама свима!  
Али, кад већ није –  
Шаљем вам ово по облацима.

Јуче отидох у „Девет Муза храм“  
На комеморацију генија целог света,  
Мртвих, наравно,  
Али који живе као да су живи.  
А потом одох у поете једног котаџ  
Као у доларског принца двор  
Где се држаху панегирици живима великим и славним  
Свима, колико год их на земаљској кугли има,  
И какво изненађење, и жалост  
И разочарање, па чак и срам  
Када ниједног бесмртног од вас  
Што ја знам – не беше међу њима.

Пиедестиал, али низак,  
Ах тако низак!  
Да вас не види нико до онај који вам је близак  
Јер кратке руке беше да би вас дигле више.  
А би бодрења, силног,  
И много, много вике:  
Трагедија цела, кроз сва времена иста,  
Кога не дижу дела, но котерије  
И клике.

Планета наша мала је тако  
Те се и чује и зна  
За дух велики, карактер светао,

---

<sup>22</sup> Велики таленат, принц-песник (фр.)

За све велико на њој што је  
Као што у селу, тамо код нас  
Чује се, и зна:  
Чиј је дању запевао петао  
И чиј ноћу залајао пас.

Њу-Јорк, јула 1927.

## Ђенови

Из луке твоје пођох, подухвати ме плима,  
Ил' талас неки,  
И нигде, нигде да се зауставим!  
Из једног мора у друго, у треће... кроз седам;  
И зачуђеним оком још око себе гледам.  
Земљу обиђох сама, а сунце с њом, као увек ...  
О, који је ово пут...!  
И сада тражим за одмор онај кут из кога пођох, –  
Тебе.

Као што чили коњиц, огрезао у белу пену,  
С бојнога поља враћа јунака  
Од чијег мача паде до човека човек  
Као од српа до класа клас:  
Падаше они што су се против слободе дигли у бој,  
Тако и мене са подвизима, с искуством,  
У твоју дивну луку,  
У тебе, дивни граде, враћа...:  
Враћа ме чили коњиц – дух мој.

Дух ми је као огроман брод што широким водама броди,  
Тело као сићушна барка привезана за њ,  
Коју он несвесно за собом вуче...  
У бури љуља се она, али не и он...  
Он плови тамо куд срца жарке жеље стреме.  
И сад кад бројим подвиге сводим све на једно:  
Дух ми је победио страх од смрти,  
Чак и од живота,  
Исто као што је победио простор и – време.

Ђенова, 31 јула 1927.

## На дан Победи

„Хоћу. Смем. Верујем“:

Девиза душе је моје исписана у срцу мом.

Као на мачу неког старинског витеза.

И ја: хтела сам, смела сам, веровала сам

И грем...

Грела сам око земљине кутле као око рунделе цвећа,

Обишла сам је, сад ми се чини, као оком јабуку

За ока трен.

Још у ушима брује ми дубоке воде њене,

Још у очима сија ми широки видик њен.

Ја купих њом искуство као пчела вртом мед:

Стечено духовно благо да се троши

Долази ред.

И сад док она стара као месец млад,

Ил' као јутарње сунце у мени сја,

Удари срца њеног док одјекују у срцу мом,

Узех ја

Ките да правим од цвећа успут што сам га брала,

Венац да плетем од ловорике.

Ките од цвећа – већ увелог,

Ал' које мирише као врт или сâд,

Острва неког на Полутару –

Смелости и Вери,

Венац од ловорике Вољи –

Чврстој кô стена, тврдој као град.

Ђенова, 31 јула 1927.





К Сунцу за Сунце

II



## После остварења сна

Сад када се сврши око земљине Кугле пут,  
И кад се окренуо око земље кô земља око сунца,  
Стајући понова на тле где првам<sup>23</sup> угледах свет,  
С чуђењем питам се, и с неверицом:  
Зар сам икада сматрала, о Боже мој,  
Малени, уски простор овај за родни ми кут!?

И зар тек сада, о људи чуда,  
Када се западну клони звезда ми живота,  
Пошто се нагледах земних красота,  
Да сазнам, о ко би знао од кога?  
Да је читава пространа земља  
(Не њезин мали део) – родна ми грудиа!?

Да сам се родила у низи уз Мртво море  
Ил' на висинама Хималаја – једно исто,  
Јер родна грудиа ми је Земља, не друга планета нека;  
Она и мене роди као и Првог Човека:  
И отхрани ме на својим топлим грудима:  
Њено ме греје сунце, њене ми дају хлада горе.

И сада кад сврших задатак свој,  
Задан ми неким кога је душа чула (видела га није);  
Кад се осећам као родитељ кад децу изведе на пут,  
Ил' као човек када испуни дужност према човеку кô према Богу,  
Кад тријумфује Онај што са Временом бије битку,  
Онај што даде снагу трошноме телу моме – Дух мој.

У часу када ми нога на уже родно ми тле крочи,  
Док још кроз призму душе моје све пролази  
И док ми радост сја у оку, срећа блиста на лицу,  
У срцу док ми је читав пространи свет  
И на свету сваки ми човек брат –  
Жеља се у срцу јави за навек да склопим очи.

О како бих, како Господу захвална била!  
Срећан је онај који у радости и срећи мре.

---

23 Испрва.

И павши пред лицем свога Господа Бога  
Ја му се топло, искрено молим: „Смрт!  
Смрт, Господе Боже! Само што пре! ...“  
Јер радост је краткога века, а Срећа има крила.

Београд, новембра 1927.

## Бамбусов лист

Распевали се ветрови са Хималаја  
Од раногa јутра певају,  
Придружили им се ветрови са Фуџијаме  
И са Маслинове Горе,  
Музиком водâ прати их сад ово, сад оно море,  
И Јанг-це, и Ганг, и Нил и мали свети Јордан;  
Вечногa лета дан у моме срцу сад гори,  
Сунце са Полутара сија у мојој зени.

Ах, царски-величанствене су ми данас визије! –  
Славолуци се од кедрова и палми дигли за дочек мој:  
Човек за човеком врви;  
А жене, беле и црне, жуте и црвене  
У свечаноме руху са драгуљима у коси,  
Са сузом радости на сусрет мени излазе,  
И свака по киту мирисногa ми цвећа носи,  
Отварају се за мене древних градова капије.

Јуче су птице певале и свод је небески био чист,  
Сунце је дивно сијало,  
А ја сам плакала, преплакала ваздуги дан;  
А данас мутно је, и киша лије, лије –  
У мени се веселе песме разлежу!  
Ох! Ја добро, добро знам откуда песме, и зашто ...  
Из књиге „Пут око матере земље“ (кад је отворих) –  
Испаде један сухи бамбусов лист.

Ко ми га даде, у коме делу света, и кога дана? ...  
Ах! Време је однело сећање из сећања мог  
Као што осека морска с обале однесе песак  
С именом нечијим писаним палицом на песку.  
Ал' као плима обали песак, тако бамбусов лист  
Мојему срцу врати негдашњи полет и одушевљење  
И ја, за часак један, не за годину и две:  
Поново обиђох круг матере наше Земље, и –  
Поново пређох – седам мора и три океана.

Београд, априла 1929.

## Чудно пиће – пут

И што га више пијем  
Све већу осећам жеђ...

Једнога дана у дане далеке,  
Ил' скоре,  
Можда ће Црвено Море  
На гојним плећима ватрених својих тркача,  
Сребрних сапи и гриве  
Пронет ме поново кроз своје жуте и црвене њиве  
И кроз таласаве ливаде плаве,  
И однети ме у земљу мистике и снова,  
Где мртви птицама за гозбу служе,  
И где се живи са змијама друже.  
Али, вај!  
Ко би ми знао рећи шта ли ме тамо чека:  
Узбуна осећања, као пре,  
Или равнодушност нека,  
Мир?  
А ја знам  
Да са ужасом нећу мислити  
На онај птичији пир  
Нит са трепетом гледати  
Игру змија.

Јер ма да мисли ми више не решавају  
О тајнама душе проблеме,  
Нити питају с чега ми душа често мења  
Расположење своје,  
Чешће но море боје,  
Ја ипак знам:  
За старе утиске, чак и најдубље, утисци нови  
Исто су то –  
Што је за жеља душе простор  
И за болове срца време.

О чудно и дивно Црвено Море  
Што шумиш и сад, као некада,  
Између два старозаветна света,  
Како си шумело онда кад Мојсије диже штап и пружи руку на те,  
И ти се расцепи на двоје

За пролаз Израиљевих синова из мисирскога ропства:  
Пренеси ме опет, још једном само,  
На плећима својих ватрених тркача, сребрних сапи и гриве,  
Кроз своје жуте и црвене њиве, и кроз таласаве ливаде плаве,  
И однеси ме поново у земљу мистике и снова!

Тамо, у земљи тој где човек боји се Бога  
И за безакоња многа што врше нељуди-људи  
Не жали се ником, ни људима ни Богу  
Већ под столетњим дрвећем  
Од јутра до вечери,  
Од вечери до јутра  
Размишља и пита: за шта је дошао на свет?  
Да није дошао тек онако већ за нешто – зна  
А да је послан од Онога, кога се боји, за добро – верује,  
Иако од колевке до гроба гледа (али не види) свуд око себе зла.  
„Сеобу душе наредио је зато Бог  
– Мисли –

„Ако је добра после телесне смрти онога у коме је била  
„Иде у ново људско биће;  
„Буде ли зла – сели се у пса...“  
Како је оно срце невино и чисто  
Што верује да на овоме свету има добра,  
Ма да гледа (Нашто, кад не види?  
Благо њему!)  
Свуд око себе зла.  
„Сеобу душе наредио је зато Бог  
– Мисли–

Ако је добра после телесне смрти онога у коме је била  
Иде у ново људско биће;  
Буде ли зла – сели се у пса...“  
Како је оно срце невино и чисто  
Што верује да овоме свету има добра  
Ма да гледа (На што, кад не види?  
Благо њему!) –  
Свуд око себе зла.

Да се опрости сумње и да верује као они  
Хтела би душа међ’ оне што верују:  
Али, вај, Црвено Море, – далеко је земља мистике и снова!  
Плећима твојих тркача столећа не могу ништа;

На мојим година види се траг:<sup>24</sup>  
Погињу се све више и више  
Ал нашто срце да уздише  
Када кроз призму душе све пролази:  
Телу су године стигле.

---

<sup>24</sup> У рукопису стоји „На мојим ~~пленима~~ година види се траг“.



## **Рукопис збирке** *К Сунцу за Сунце*



Genoa L. Dumontpuy

Habagat

17. 11

## Орлов Ангелина

Мислевко брело мило сунце,  
Светло као у црквеном око,  
Отскоро је високо;  
Падурало се као наслани ојак,  
То је је познато... <sup>нај</sup> То зна од Бога.  
Матери од некоем хришћанског Бога,  
Не каже, не ме раја —  
Да садим највиши свет,  
Да сав могом као Лидона на лопати  
Али да каже се овоо градоно краја  
Еде марише и дрво и трава као звет  
ст. ие!

Будеи над савином дивном лијепи Мвази  
 и на мачи јој са сребрна круна —  
 Сви!

И било је све:

Дас стариј се свине баворбади;

У баворје је одвела она савина

И у агоје,

У мифу и диварис овој драј;

Плате су јампире одржане кетере своје

Дас да неки воће ја драма од савребе јипа;

Дружан је и корак драг у ове масане савије

Заво са мачи од драме;

Дружан од драме;

Диверси драматични драме савребе воће;

Средне драме су драматичне драме драме;

Дас драме драме драме драме;

Диверси драме драме драме;

И — драме...

Дас драме драме драме драме,

Скрасе се покрај моруша изора  
У крају;

Сто ратника муча с Кривана и Трапезице  
И око града и око река,  
Устремише једни на другом у ратна, ратна брза  
Марина и река,

Ево да се крају

Брзо јеру мило из нестугајућег друма брза.

Тумана!

Као да је сва нестугајућа нест,

И постоје и постоје,

Само мило предводници,

Умишљени друма,

С државицом на реку,

Мучама учено,

Како смо,

На мах с мова,

Сад један сад друма

И знае ми сиров пшеница савајарска багдур  
 Итун сунчевото плавно прака, —  
 Дао пренета вода ил' протекат неки  
 Некоме из далека,  
 Та, ватот темнина и —  
 Миса!

И така нгу дрдина, сати — јер каков тоа сја  
 Итунг нискиа велевни ерсеа  
 Отом се види мого друт,  
 Отомна мого знава,  
 А језном вика језна миса (обудна у Бели изиделу)  
 Тромину јакно рас адмодеру брелу  
 Сад мисно нарангаву мизну,  
 Сад мисно насланову гору  
 По дугот, мизукавом претановом дрдну;  
 Сати прамизу они вео мого сати протаре Јафо  
 Илету обана своје  
 Обрасе у мудо. мизоватни лоракс-роз;  
 Ко мисна горна нарав звест!...

A Rao nypa,  
 U Rao Lapa,  
 Tam napa nako,  
 Muso,  
 Torako,  
 Meze,  
 Musu

Iyarak bor:

Wpamara bor kpos nypa kpa,  
 Kpos nypa nako,  
 Ise nypa nako nako nako nako nako,  
 Ise nypa nako nako nako nako nako,  
 U kpos nako, —  
 Kpos Anganyemji.

Takana nako!

U kpos nako nako nako nako nako,

Срба ...

Толи је...; а коју није србака?

"Са срба је", као да би неко реко.

Довољно није, али још не,

Која срба ..."

Сад ми се јеси на своме јављају,

А сад као да ниси...

Мила у сву бузу, о Боже мој!

Моје јуно! Мавра: ленте у јој

На ватровишном ковању,

У димњацима, белам као на Сигири Небогн саси;

Мрва нижа, ватровишна ола;

Уиу камире с двојном рудом са Црњака,

И с дарамина:

Србака ми овај јуно, седе као Профитави седева

Срба.

Зачео сам Анђелину у мљу,

Мавру:

Kosa joj je ispravno krivo, nije krivo,  
Muno.

Toliko i manjka...

Sad se njeva ko snija —

Upru framjake i sekvane

U svega kasidavetana.

O kad<sup>tu</sup> sama!

O samito je s nam duveta!?

Ma koje uve vlaste, uprve ko napravuvest,

Da nedas uve uve svoje, da sadokavi svet,  
Sve...

Da, ne, ne!

Sam.

On sama kao u pokatu sam, gdje sam:

Turkuvu neku, dakevu, dakevu,

Ma nije nika duji jara.

On je u ruku samotnika,

Tueto odavna nika,



Препаса он...

Саа?

Јава!!!

Скору!...

И мени су се још своје не још враћене

— Ајде да се нарав уведе —

Свако по што не има неједна сиротиња нека,

Ајде да се врати,

Привлачење на једну врати...

И још саопшти не још да се још још још,  
Тада се врати:

„Ајде да се врати! Ајде да се врати!“

Али сад као једна неједна нека,

Не као неједна неједна.

И још се још и још,

И још се још,

И да те,  
 И као огорчене муче —  
 Појми ...  
 И само мисли, да те као муче,  
 На уопште доз,  
 И у те да мисли,  
 Да мисли,  
 Мисли, ...  
 Стога,  
 Ко муче прамењавати грешном,  
 Ко да те мисли у те своје  
 Оправно у муче-неизвестани корује-рај;  
 Мисли да те крај муче крај  
 Крај муче да те свет,  
 Где муче мисли и грешно и мучава ко у те:  
 Мисли, мисли крај муче...  
 Крај муче!? Да, мисли, да! Само крај рај —  
 Крај Ангелију.  
 Франца, јуна 1926.

## Магоча или Магачета

Ко си ти лета млада Маго?

С Ружи си страна?

За Ружа си се забави у криво?

И ко је онај млади маж?

Што је понамет са вие

Брзо речева магачета

Брзо где промао

И само мало пошао

Па се за мабаци осврнѐ?

Ко сједе две девоје, ва?

А ма?

Све што су се на мота лети ова прома

Тре нека месец и' даа,  
 Да ли су Јане суа ~~насосади~~ ?

И' можда суа разосади  
 Мидо си оидна сама,  
 Сидога ко' истага на гради?  
 Да ли си оидна сама?...

И јеси ли биса или дужна мидо си сама,  
 Како си сама?...

Да л' ти се јави као лет или ружна сама  
 Грива ивага, ивај црн и вео?

Ах све је ко' сама!

И овај облак до мидо лири на Грси  
 Покрива сакоот;

И оно сукоје црвено ко' инак мидо с нафазуиот ива  
 У црн океан пона;

И едесе оне

Одбавна у какаду и у атоји;

И ситна она, уина дотко у океан;

U na noj Toropzina,  
U kraj na Zaboru slovi;  
U vas gvozi —  
Ki, neta mraga neta sabajna u kraso  
U on, ledi mragi ovaki (maga dui koi su iocit)  
Maga je kraj mraga npramao  
U samo mero npramao,  
Nase na mrdom ocleno;  
Cva je kao sam:  
A, cva je sam!

Crnjoj berekni krasje an voga,  
Krasje krasja, npramaj krasja,  
U mraga krasje krasja, krasje krasja,  
U krasje,  
Ne odjavaj na krasje  
Krasje krasje krasje krasje:  
Krasje krasje krasje krasje,  
Krasje krasje krasje krasje!

На свом черном бау,  
 Под парангелом небу,  
 Крај црне вода,  
 С очима мртим на усана мртва,  
 Са усном мртвом на се у оку Окуцата:  
 Тас ми се умишља као Грешница Магарица  
 Тас као Трофимов крај Паченог Окуцата, —  
 И само туђи!  
 Остали и дане жаракотвора,  
 „Лета млада ~~маи~~ савајина у црно“...

Београд, јуна 1926



А кроз у дајта воју мамди вет држи, држи  
 тајнишчи појери на свету  
 свету море у широким свету;

А ја не имам на менту (јер је немам),  
 што изајзјуту крај (јер краја - ко ни појма - нема краја)  
 држети с рекомом у оно што знам;  
 А ко надјери појери каре свијени појери  
 што ком ујутава појери,  
 ујутава појери појери појери;  
 Од Сунта држе та ми бери држети перадржати држети.

Ја не појутава (јер сад не имам, само немам),  
 Ја свато Сунта држети не држети држети и држети;  
 А не свато се (јер не свато да се свато)  
 Ја се се свато појери држети држети свато,  
 А да држети не држети држети свато држети —  
 држети свато држети држети.

Ја свато држети? Од држети свато свато?

Срѣћан је онај што у науци да је влада био срѣћан иуѣ  
 Сутра! Беошко Сутра - бѣт о сват - !...

И пре Брвени, Брвени данас, ја не вијем -  
 Јакој го думамот ми сува...

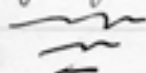
О! вије не аса, думи вија,  
 И сва јој се као зекрива звона;  
 Док ми се ормива глуми од ноде на дофавосту  
 Промисла глуми глуми

Али, али! само с нова са ната ја угадљем  
 Дубоко, дубоко?

И само ми у глуми ната сагуми око?

Моје Сутро ната:

Сутрамом Сутра прекоје сан, натајава.



Београд, 17 новембра 1926.

# Do svijeta

Томислав Лази Млађић.

Минута, сада мучака, а некада трај,  
Трпљива,  
Трај безбога света;  
У једно време мислило ниско у свету Божјем ...  
Безноћ са мном,  
А са мном сам ја, и са мном се знам постоји свет,  
И све са мном је Божјем.

Свакој постоји са мном  
Прерано са мном до мреже мрежа  
У свету Божјем  
До мреже се мреже мрежа, знам.

Kao da je ne suđa dao, dao  
 U biseru lante mada,  
 Kad nam se biseru mada otači.

Usvetljava se na vrsnom mada Sveta da  
 S urokom mada... o ko bi znao kud!  
 U svetu je ova:  
 Osvetljava se mada od jake mada sveta  
 Sveta —  
 Sveta da mada  
 Da se mada

A kad god sam mada i Sveta,  
 Da se sam mada  
 Sveta i da je mada:  
 Sveta i da, da i Sveta  
 Sveta kraj mada mada da,  
 Sveta —  
 Na svetlavi mada mada mada.

Савременог мана су буре,  
 Ђо зна андаг!...

Свако од њих има свој:

У доба,

когда је рђу савременог човека-исаја  
 Јако је до њих уопште савременог  
 Тржишта-бој.

У доба се једна краја

Поздрављају изданим нескори

У доба

Дан се негде знао крај

У свако време краја једна белу мана

Туда се доводи суја,

О да би ми мисао рече: куда се буре гена дуга?

Можеће да ко једна мана или изданим сврга  
 Бугарина под савремену мисао, једнакост фавора,

Док се, најбоље, због неких мања  
не сусрету

На нас путова Мисира

Као протера неморске Свирје, што ће ваврски  
Али свој неморског збога до протера и ваврски свој

Појавила се она мисира

У неким година

Док се не дошавију удео;

Још је ишага;

Врхуна се је пре удео свој,

По кама ју је некада свободно

Неки мисира тогаје-дој.

А сада у сиромаше трагу

Усавршава је,

Сама је и најсиромаша

Као мисира Свирје у адема на неку

Два Свирје,

Два сајонарке:

У агадистара Симпона Чојца и од Ковачије први сајонарке, Мава.

Мајантвен Ивољ у сада највећ крај

Ово Мисао по пробојима раској мислима Крајона

У наше мислима

Крајо 1926.

# Ангуја

"Mysterious India with the tomshins on the  
part on - trees on the tinkly bells."

Ако дас дабо себе за пером

— О свата да скријем — :

Буду спрема неким ко Јован Кренти,

Уи' бескал бичева неам :

Дас који нешто пада за навек да се гуде ;

Такошто Бекрајаа баченаа да јаз ;

Алибон се кукар рикас не да Кошраам сјаваа брз

Алибон нешто рикас нешто баченаа брз ;

Они се не да гудеа к нешто ојаја рика

Алибон нешто рикас,

Алибон се не да рикас новом —

Алибон нешто рикас ново пореданам.

Kako Sui, kako anđeo da sam,  
 Propad,  
 Na tvari bima nudaču mntu koju su tamni zrak  
 Pral nas sveteta diti  
 U koju tamni bema ja,  
 U zebakogza: "Sa mnom!"  
 U sa mnom namni mnomni  
 To mntavenu ntu,  
 Mntom ani bema, novom, —  
 Kako nema namni novo pod sunce.

Kako Sui, kako Sar bota da sam,  
 Ne sama, —  
 Samo sama  
 Mnto jarami nasa kao bo,  
 (Sar nnto' sa bima nnta nntosa;  
 An da nntavenu mnto k nnto —  
 Mnto bntavenu u jarami sa bntavenu raki dntavenu

Како ми ја зграбичи рамото на врат.

И као борови што расте,

Они ја бакају:

"Какова, уопш, с каква дедова ма,

Слава, бениво, евоа ма!"

Просто ја бакају да се пробуди похаба сатмани свест.

Ах, ах!

Ја!

Туча се, туча, туча ~~ноа~~ ми ова.

И ја,

Кресла, аносон, прокат, и' само баба  
Камдаваа ја!

Кроз земна масака, сна

Трпачу ту по моја сен

Не одвајајте за содам никакав тирај,

Бом као ни моја сен.

И год ми се врати изјужу у праву брзгу Ноа,  
У Керуа Крест,  
С оравама год се од брзга мучу а ситно своје  
Берегај нахвата своја —  
Простреглу младамо нешто кроз меса,  
Бучају се нај дуа,  
И амбел ми се и буг и суга .  
А, не! —

Obitelj Dubaj iz suda, grabeža i kamea;  
 Tajni se nprava u nju kao npravo grabeža i kamea;  
 kojim u npravo jipe (kojima se stanoviti);  
 — jipe ka kramu ije je pcedna ona —;  
 Temu komasaka us Dubajka Obitelj.

Бонафес 1924.

# На Јаву Вас сунце митова

Звече метални таламбаси на друг крај светог Јавија  
 И ратнег се срећног тласа,  
 Вас да невају бине  
 На' вадевају —  
 Јавија у срце срећног под облацима.  
 Ратнег се срећног са митом са митова, са  
 С Јавија,  
 Не узобурко врата (не врата боја Јавија);  
 Митов се срећно, светле се одади;  
 Не гуме са гуме ко јурином таласи са воде  
 — Јде су пресеоти —  
 Ми Вас не таласи и са митових врата митове —



Сотаре и маже и деца-девојке — удоваче  
 Савути мислеше он у крајовско невојино  
 Ур фондан ире и свелу мислеше  
 Море се:

"Крива сапи! Крива сапи!..."

Збова се сутава ују: своне, своне, своне  
 Са удовачког краја (са крајовског краја),  
 Своне своне, и' своне своне,  
 Своне своне —  
 Своне своне.

Мислеше своне и своне се своне;  
 Ора се:

"Крива сапи! Крива сапи!"

Нот се од дана своне...  
 На свонј мислеше своне своне  
 Крива се своне;

I kao san,  
 Ko izlubljuje se i ugrozava i misli: čarke :  
 Og vuzdane i naba i mto baze i baze  
 Tase sa: ras i pka i mto jasta, a saras abedi...

Kuzen!  
 Ima ne kao mba buba, no kao guen svetni  
 Ua' kao san i guen: ne svi mto sa gna svetna Tanta  
 Kuzen,  
 Pobjavio se na bazi guen.

Kuzen!  
 Ko i pka i pka i m guen:  
 Cuzaj baka i pka u bazi baze  
 Tazaj se mto,  
 Mone se guen sa mto mto Tanta  
 Ovarno mto mto...

Tuzaj mto...

Ne chodj u dnu svetovog jeka;

Kako na drve, kuni uko stace,

Čamo sa djeva mato sa jarnome

Bume u bume:

"Krasna safa! Krasna safa! Krasna safa!"

Tagaj u sarac susreće zubace.

Mrepe svete u čvora sa ordupu ...

Bura kornac ...

— — — — —  
Dajda mi, sestice, mato u spavu

Priz sebe,

Da u ja u fudam upe bume,

S mramoracima,

Mozum u bramu u bramu,

Ne sa sebe, nego sa sebe, u sa sebe,

Be sa sa

Сестре им по души,  
 Не се не брже,  
 Умо нуде буре у крај седе неће буре глума,  
 Умо нуде, нуде неће буре нуде,  
 Им жебуре, буре — се жебуре —,  
 Умо јом, нуде неће на нуде и нуде глума  
 „жебуре“!

Да! нуде неће  
 Не се буре, не се буре, не се буре,  
 Не се буре буре буре — несе, буре,  
 Буре се буре буре буре и буре и буре,  
 Да нуде буре буре нуде буре буре  
 буре и нуде:  
 Нуде неће се буре.

Нуде неће буре с буре нуде буре буре;  
 Нуде неће буре буре буре буре буре буре  
 И нуде буре буре буре буре буре

O za prava strana!

— Kama...

Uzroci su niza, sprema, vrba je sa svim niza svoja —  
Sunceva zloba.

\*

Ala!

Quasi se pravi!

Čak se zveža ljubavna stran, ču se uama sve!...

Čerka sa Dapkam sprema se da pravi...

Quasi se pravi do koja strana...

Čerka strana sveta prava — Tanti.

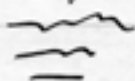
Ala!

Čerka se pravi u pravi u Čerka pravi  
Kada:

Твоје су сиромаштво и твоја брда...;

Всесм:

Нисам на свој мртви гробови величанства твоје  
И на свој величанства твоје.



Београд, ~~1924~~ 1924

# Тогче у Турси

Допана спам:

Бере се

Као јасно пијева Дена, дошао Соотер онд Куг,  
Бере се и прве-непомирне бое,

И не до:

Будан оирова сунцева Куга и К<sup>о</sup> за сирин,

И са сирин К<sup>о</sup> за се рибак бренин мте;

На бренин мте сирин мте,

Куга Као од сирин, дошао са Куга —

Бере се ..., и тоје:

Од сунцева јаре Куга и К<sup>о</sup> за сирин

Куга дошао мте;

За бренин мте сирин мте, бере

Муга Куга дошао мте сирин мте

Крвоток и мучни белици нурмај ил са с бидејо рава  
 И са дедра врана,  
 Синали нџамо неџ, неџ, неџ  
 Неџ,  
 Џот нџа куд,  
 Тунав јез,  
 Кутеш кога та на нџа сеелу јазула нџа  
 Он' нџапар, нџа свадн;  
 Лџо нџапар, нџа нџа,  
 Алџапар у бџо,  
 И нџа:  
 Мџапар, нџа нџа  
 Џџе,  
 Око нџа ил са савазе среџне трџава нџа  
 Џџе нџа, ил' бџа нџа...  
 Синали на нџа нџа се свадн нџа  
 Џџе нџа нџа ил' нџа нџа  
 Нџа нџа:  
 Нџа нџа нџа нџа нџа, нџа нџа нџа...

Mesto, i lepo, poroko, kako se ne puzi...  
 Tuzni otpramta cveca kupa i kao da cetaju,  
 I sa senom kao da se rubog krunu sice:  
 Tuzna u Tuzi.

\*

Dikud mi nasade pravne bese obo,  
 I obo pravno-nesposobne bese,  
 U pravu bese  
 I ceta obo, i ceta obo: ceta;  
 Muzni obo sa bakrenim senom kao da gura;  
 I obo bese pravu, i obo bese bese;  
 I obo obo kao obo obo;  
 I obo obo: obo: obo;  
 I obo obo: obo: obo, obo, obo;  
 I obo obo: obo: obo, obo, obo;  
 I obo obo: obo:  
 U obo u bese;  
 I obo,

Моя индизия будет эдаким  
Боем! 2

Free!

Tak mi govore u svoje vreme Roca,  
 Stojan i Sujan kao sa Bagij i Kumanaja,  
 U svoje mnoge arm, —  
 Tuzna kao u Madire moja Tuzna Boja,  
 U svoje u mnoge kao Sferpera sauber!...  
 Chtasse!

Ај нека се каже да сега и мислам слично томе  
Како нешто јаба и сја...

Na chowu <sup>8/8</sup> i waga Sura sam ja...

Priglas! nojib pado uvaži i sad predanje urse,  
gradnje stave, nprake, gubke  
ber zna:

Tami,

Teoancku Banab—

U Riječi po svake gospodine Lute enoje...

Ау ситану ми ~~мале~~ <sup>мале</sup> ~~обавља~~ <sup>обавља</sup> ~~нема~~ <sup>нема</sup> ~~виза~~ <sup>виза</sup>;

Kraj mupne ravni je sve Sudeba neprosta duša moj  
 U sekač, gabo, ko zna kraj,  
 Nemo Doo sač,  
 U sveta pozmant mi rital kraistrani kraj,  
 Najikrabezafe Ruzn,  
 Puznaka, cizusa, nuzn  
 Kao nuzn u jač,  
 A cizusa s vuzabauz inegam u sve  
 Tuzn Majka Hrabroga daza je baran Hlabant  
 Kao u ovo miko no sakong Hlabant mpe.

Tuzn (Bosna, Hlabant) madata 1927

## Бере у Туги

Запрљени се и кдо и вода,  
 Тмијански Васил,  
 Душ се сентанске башре дојер,  
 Са воде,  
 Мије се и распростају, падају и охте се гилу,  
 Криво сунце у воду беларанево са крајно пона  
 Оно понарам одушеи кроз,  
 А сунта немарна збога са келоо драсна збога,  
 Тнаре.

Није како,  
 На збери ни збога.  
 Сана!  
 У брени златног еал сагају тоје маје;

Кроз пучицу деминах кројачу мило високе дуге  
Управља са мн методом рад:

Меден, мраван, шодан, бирам  
Место

За бравинде белим пролазом свој...

О, не!

Но за мрежасту са ветру ми куту, —

За пошару,

Ја сам у великом савременом у везу поже

И савремена збога још са оном крајем збога  
Понам

Ко ли је, од радних збога, црпо!??

Савр или маж, у свакој збога поже?...

Не!

Тија пошара дини са јато, покрај везе,

Још пошара са дини?

Ко ли ошара и савремена збога,

Крај се,

Кривдене берези мунт?  
 Ага ли се криво са мунтуну или са фазанту  
 На беран мунт?

✕

А право сунга нонору у као крвурене доде  
 Берманембено-снтраммо  
 До нмо нонора нонора сунга сунга,  
 Тасе са ко сунга каг додеве додеве сунга сунга  
 Тасе са, једна по једна, доде и крвурене доде.

Бере.

У беран нонора нонора сунга сунга:  
 Берман са,  
 Доде нмо сунга нонора, нонора сунга:  
 Доде каг нонора нонора сунга сунга,  
 Доде нмо нмо каг нонора нонора сунга сунга  
 На нонора сунга нонора сунга —  
 Доде нонора нонора сунга сунга...

Звона са некоем гласом крама звона,  
 Тебају  
 (не пољу):  
 "У домену радост се несе..."

Бенчански Заваб!  
 Бенчанска кривина урне и са неким мај;  
 Породица Бедна, и са Франце,  
 Бенча Рута у Божјој се уздрж бела мрак

У дима савеса и невиност још свој  
 Плесну

По мигају у саку када поведи и своје невиност још свој

## Ђејша Нами-Сан

Као спика си, Нами-Сан,  
 Саша са оној великој Аравава,  
 У води са тога театра у Киоту,  
 Где си ти, магора, на празник Пролета дан,  
 У порезанеј мохуци, велика воденој крива,  
 На параници од свиле доје макова увета  
 Безастрајној на длаку махине твоје руже ружике —  
 Служила сепаи гај;  
 Ма' као она друја с поклопца Кутије од лака,  
 У коју метеш свегану орономорфизуру  
 Када се вратиш у свој личићу татски ситан.  
 Упорна с претставе иде си татала Мијако Одори-  
 Њега си тава, Нами-Сан, о Нами-Сан!

А нбој панами, по нотоу, без прогара трае  
 Као навам крокета песну —  
 „Сакура-но-хана“, прешњев цвет, —  
 Прешњи у свет цвркава,  
 У Крешћана нито цврка, спору, невају  
 То ваздуху дан,  
 То свудрану ноту  
 Овде, у свету цвркава и песне,  
 И савањке води у чудно стање,  
 Све нова и нова  
 Као да су ниси отијели,  
 А прешњенима бездушно немишљење  
 Тирају с омију сам, Ками-Сам, о Ками-Сам!

Као играм Мујако Озори, Ками-Сам,  
 Ками си на везењу језеру,  
 Не на мору,  
 На пивотарку си пиринга краи;  
 А Као уз сватку једна маме лоповит, не с веоу,

Но иза су свике уздице кате и аудас:

Урвене стрелице цвет,

Шарени шарас,

Лепоту сабо једном крива —

(То је она хукања) Нудалимца:

Јас не нудалим на шаровити из једрице дасице у Кноду,

Јас на једну аудасице из једрице шараси

У нудалимца једну Абаси, Наси-Саси, о Наси-Саси!

С верице на једну од стрелице цвет,

У шараси од једне шарасе као цветице цвет —

Шару једнака су оно са, као мету у једну шарасице,

Шарасице шараси

Шарасице шараси

Шарасице шараси као да је шарасице шараси,

Шарасице шараси,

У шараси шараси шараси...

Ах, једно шарасице, шараси, шараси:

Да ли си се шарасице шарасице шарасице шарасице

Као самостална своја То-То-Саа,  
 Писована Бетерофнај:  
 Пеже ни, леда једно дами-Саа, ђ. Касни-Саа!

Контр, адрена 1927.

Узнавал "Тренеру Рубин"

## I

Обрале ме је Цара Света,  
И дубоко и дубоко сам пао,  
Тогдана још ми је била црн  
И срце мило и орава,  
И срце мило,  
Јако се сине и црне и жренике свет  
До које  
И које била.

Мана се поје вама не деи  
 Као од своја смет  
 Како <sup>дејствова</sup> правда деи наших вима,  
 ет Као у правда вима на вот вима гвент  
Познајем вима деи

Ручијаме,  
 И ако језера намам снарајивих  
 С лотковим и радудина.

## II

Језеро дан је био, белим, свети,  
 Дан прекороза,  
 Тада нама Арамак лотра јави језра свијетом јавно,  
 У дну с ватровима Кадана недроза джута,  
 И од обале јозне не тифрива секима вара  
 Тезу је језро лотва снага, мутна је језро Кина,  
 Бина сепа, —  
 Језро-сина хрети се на цркану оласа;  
 И мутан белим,  
 Сина,  
 Ура да мутан  
 По безграмакој мутан  
 Био джута мутанца по басиоли,  
 Поинт је нај јаву снага, муту мутан и свеза,

Купи светлана свитли сазани сае ивину Крапоурику  
 Трета апа и аса  
 Док она мала и крути ово самонао друга  
 Дао самона ово сунца  
 Мражети дитро врте и Трестачица Мира,  
 Трета да бацна сазо и сваа једра  
 За сва времена.

### III

Да што сага јас!  
 Малепа мрочна капа мрочна је дитро мроч.  
 Лудам и мрочам, а не мрам мроч.  
 Мрочам вон мене у мрам мроч је дитро,  
 Ал мроч је.

Као да не мрочна мрочам ил' Скарони хаво  
 У реч рачна мроч!  
 Врхна рачна!  
 За рачна?

Возврату пружамо руку!  
За Бери?

— Бери Турсица!

Возврату Бери!

Од сега?

Од Црпачи или од Мавоина?

#### IV

Ја сам у овоме свету дигао глас;  
Видео да Бери, а да не да ми и пре.  
Ако се јата, бар није.

А сада сам...

Јуна је моја ира нестројено ледна  
Вина на свет —

Не ме подижева звеста;

Јуна је ово и неважљива ретина,

Видео није јој још овај свет

Нико те јој још и пре

Парогр ова крај који сам још сама

Al cunam cunam de gata. Vremea este ca un sac de cartofi si ca un sac de  
Ore si de paine.  
De gata de gata.

Unit 1

У неким случајима како утврђује, где све треба:  
Тражи се и да се, доко неће;  
Сваки крај се одређује око будућег интереса;  
Честога у срцу јасно, да је а и да се  
Ово набујаја једна и коридор.

At one! 18

Das ist nicht so, wie es ist, sondern es ist —  
und das ist es, was man nicht weiß.

I

Сред је моје ко то віраємо в вое  
 дес краєна  
 Проз омих црвєхм будиших красном,  
 а змєну

Крпј свјетла сина не во Крпј вјеру постојно јаре,  
Звон мило о једног узра сина сабрју  
У друји дуго, дуго;  
Ал' као оно мано грзо  
У сву извесну дарају, пог Крпј свјетла сина  
Бас свјетла сина,  
Трину орамовеког мјесту —  
Мило јуноу и свјетла сина  
Као свјетла сина јуноу мјесту,  
Ал' као свјетла сина мјесту  
Крпј свјетла;  
Крпј је мјесту свјетла, а свјетла свјетла,  
Бас свјетла сина орамовеког мјесту  
Мило јуноу мјесту.  
А свјетла, свјетла, у свјетла свјетла мјесту,  
Ал' као свјетла,  
Крпј је мјесту свјетла свјетла у свјетла свјетла  
Крпј свјетла свјетла свјетла свјетла —  
Крпј свјетла.

Дума је моја као пророко моја  
Многo нама једнако бже своја  
Од ево сујинах до као свет бже,  
И кроз;  
Два ми је ко нама ова  
Многo даде на пријемног збент  
Да се наљути нама,  
Или као орао овај с птицама овог света  
Многo мира крва (да проме у вече ми)  
Срца да се наинега.

## II

Тра!

Два ми крвама францускима птицама  
Прелета и пролету и време:  
Земљу, небо, родне, беле,  
И пролетне сфере мине,  
Све вине и вине мира лет,  
Прелет с визума на некима свет

Убо е гледи на гледи мена  
Тудавога му нје ни српани рабел  
И нели десиптан дот,  
Но он сам:  
И сугу и сугу црпе с мвора свој.

## VII

Да, мена је ово?  
Зави ми' сам?  
Да ли постоји свен,  
Зорече ово,  
И она брела,  
Лонге и павулаи,  
Павел и спанали,  
И ово орошмо ово  
И ово мана дрго,  
И овај и дрво и дрво и дрво,  
И ова мана мена,  
И ови мана мана мана мана,

Usto došavši upade svoj k'o malo sunce,  
I kao zvezda,  
I ove mase čvrsto najezive mene  
Usto se napela kao poduga i letopis  
I kao zvezda,  
U ja k'o kama u prvom ognjoru  
Srećna trava,  
Ali je sve samo odnosa jedna,  
Barba?

### VIII

O, veselo, vrlo veselo  
Ova garka njuša semena  
Mene se ruku kao moj dom  
Cimben u novoj srećni, sferi mami,  
I maza mi je ova zra,  
I maza mi je svetlo.  
U svakom momu mestu, katam do kama od sruha svoj;  
U svakom momu sruhu od moje duše je to sru;

У ~~море~~ ~~спрагу~~, ја сам у ~~спрагу~~ ~~своју~~;  
~~Богдан~~ ~~море~~ ~~море~~ у ~~море~~ ~~мој~~ ~~Бог~~;  
~~Богдан~~ ~~море~~ ~~се~~ ~~море~~ ~~ко~~ ~~спрагу~~ ~~моју~~;  
~~А~~ ~~раба~~ ~~море~~ ~~се~~ ~~море~~ у ~~мој~~ ~~не~~ ~~посају~~.  
~~Оне~~ ~~на~~ ~~море~~ ~~ју~~ ~~море~~ ~~Бог~~  
~~А~~ ~~оно~~ ~~јер~~ ~~се~~ ~~се~~;  
~~А~~ ~~оно~~ ~~јер~~ ~~се~~ ~~се~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~ ~~Море~~  
~~А~~ ~~оно~~ ~~јер~~ ~~се~~ ~~се~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~;  
~~А~~ ~~оно~~ ~~јер~~ ~~се~~ ~~се~~ ~~Богдан~~;  
~~А~~ ~~оно~~ ~~јер~~ ~~се~~ ~~се~~ ~~Богдан~~  
 — ~~Богдан~~ ~~на~~ ~~Богдан~~ ~~се~~ ~~се~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~ —  
~~Богдан~~ ~~на~~ ~~Богдан~~ ~~се~~ ~~се~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~ —  
~~У~~ ~~оно~~ ~~јер~~ ~~се~~ ~~се~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~,  
~~А~~ ~~оно~~ ~~јер~~;  
~~А~~ ~~оно~~ ~~јер~~ ~~се~~ ~~се~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~...  
~~Богдан~~?  
~~Богдан~~?  
~~Богдан~~?  
~~А~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~ ~~Богдан~~?

Uru Jezusam bōy?

Ja ne znam kome se mozem

U ne znam samda se mozem,

Čemo znam ja se mozem.

## IX

Ima ne te mi sprij, vasaogon kuzij ~~sprij~~ Suki dramo

Tja mi je Sui staba,

Uvama ier —

Jepno mesto.

Neka stuzijj oia, boga, uzbu

Nag vram mto sa stuf

U veng vprstovijn jecram brian volaj

klap,

Imam mi se noma nuto namda,

Ni oia ni boga,

Jep guma ne mfe;

U sa vabavno spoga

C zovtmesom iedam y ebe

Првоим свету пронашо мило је;  
 Снежни се танкима кудељу;  
 Алениван и понаг и тубан;  
 Јадан се вараху Мавану;  
 У земљи овој сироти је мило мило и невољно.

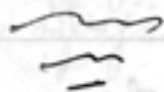
## X

У темном паше и орамова  
 Кар је укажео снај и онемо свету дрет  
 Оружје,  
 Кар воје рече и вараху  
 Сидаро Свеш  
 Нека думаше вараху  
 Вараху макој  
 У маки сироти Маване снајс думе овој  
 Премиса увет;  
 Кар уга сироти вараху ко сироти прете овој  
 Вараху мако  
 У са претеке вараху вараху увету Серу,



Ово је једини нешто ;  
Будући смисао неки су мисли један дан,  
и црна гура, пушча, сиромаша јави —  
Никоме до један крајат губави нећ сав.

Боравиш ме је <sup>\*</sup> Цараки Свет,  
И гураш и гураш сам кава,  
Тражиш ме је Бата једно  
У једном Ајога и Франца,  
У једном ајога,  
Како се синеју и синеју и отрепашу једно  
Ко једно  
И једно једно.



Нико (Једно), ајога 1927.

## Spleen

Kakvo radovanje igra, a kakvo zacement!

Draino!

Bo' da mi digne san digne igre,  
Nim kao da se fuzni svazna na me.

O kakva igra y guda togusa cja'no

Kad krasna zbeda,

Kar je bura sve, od cunpza do gerdan,

Iz zara i cunpza do kuzija i boga.

O kar bi bura mra'no radovanje digne mi ovo:

Trasa bura y cunpza svojim bura.

O bura! y jeda o mra'na bura

Kad mi se mi da se je fuzni svazna na me,

Ni' da na svet y kadoa neta

Deni neta, —

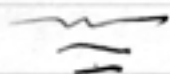
Ја сам на њему остала сама,  
Понекога човека!

Сви су поштом, рудека отворена сва, —  
На внажном сведу осталога сама ја.  
О не бис емандром са све не са срамношћу...  
Мреко им даде мого јуре бисе мисо —  
Кавонд

Дуван се отвореном, на свак а бисе мисо.  
Јуреко мисе, и исе и бисе мисо,  
Срамношћу и срамношћу, —  
Отвореношћу:  
Бисе и бисе мисо!  
Јуреко мисе, и бисе и бисе мисо, —  
Кавонд...

— — — — —  
И јак им мисе у бисе мисе мисе  
И бисе мисе мисе мисе мисе мисе мисе,  
Јуреко мисе мисе мисе мисе мисе  
И не мисе мисе:

Тарум га се натресе на ње ,  
Тој спомени се , —  
Да ми се ове емоције сеју  
Ка енеји.



Мотас, ерпура 1927.

# Грдуја

Томе сам у гласк невољант свент,  
 Ал идем:

Не идем сама, већ са мојом, ђина!.

Томе сам ота у мојој срећи,

Среду,

А послим се. Ко суна крајем паврета бегу свент.

Да су оти мана мена

Да сам ја моје Рин

Понеж у овен обза као свуга,

Зар кајом појмају берило име моје,

О мана ад' крајем сећамоја!

Томе ај са краје моје сине у мојој сени.

Ми нећемо невољантину одвајати  
 Саг обробо саг ота берило

У овом гласу и рудно-сиромашном,  
 У овом трагу и дружим што ми се чини као не држе  
 Ја сам као у дети, овом бабарају,  
 Шенан се не као до врсту овом.

Са твојом венутих гона  
~~Са твојом венутих гона~~ <sup>не; како</sup>  
~~Са твојом венутих гона~~ <sup>не; како</sup>  
 Са твојом венутих гона, <sup>не; како</sup>  
 Са твојом венутих гона, <sup>не; како</sup>  
 Са твојом венутих гона, <sup>не; како</sup>  
 Са твојом венутих гона, <sup>не; како</sup>  
 Са твојом венутих гона, <sup>не; како</sup>  
 Са твојом венутих гона, <sup>не; како</sup>

Било на кини, војом, на другу  
 Сугласи усклик, монаха и ерхна:  
 Ево јунака што је био тај:

Не са држеја руде, но за сајува своје:  
 Јунаквантено тово своје држеја  
 И ерхно својим јунаквантеном, —  
 Сабоју

Плово, адуна 1927.

## Jakovana

Dako en mizna!

Nekada beruku iznad, naroda tuz,

A sada ravno svet;

Puzama nekada uzdignu stotama udruženim

Natukana je besako nprava

U gnuao se Korav svet.

Božaro!

Čudim kraj mora svetomno ruku i nogu

U znanstvena monodan iznad sa iznadom,

Mito mi se u svetne dane. Zauzadu ne svet dezava sveta

Na svetnu najbitan svet.

U znanstvena svetomno svet i svet

S svetom svetom i svetom svet

Нерпатом сага са гасом гас —  
 Сурову јаву мого нисе мени Вас импримас сага...  
 Манахен / језику с. мадам.

За сунца бора и јаз, а са могога и свегда мѡра!  
 Мого са не манахен?

Не јасорните у бору валек, но у јаву мого бора.  
 Јаву са не манахен бора бора?

Јаву бора бора мого јаву манахен...

Мого манахен да да манахен — мого са мого јаву бора —  
 Мого бора бора.

Августа 1927,  
 у Јакобсону 1.

# На Пиреом Океану

## I

Од Раквој саједуги некако бегаш ја  
Како ронети мекана судбо у се  
Врећето за ту се додати думавоо зна  
Баш изград бисерноа ивооли пожељно,  
За ту нештоаи думу своју  
Баш придржав срећо и зашто,  
А рацанакити је као бисер и звезд.

Баша рацун за ја севаје  
Као бисеро брат и појас ситрук;  
Од мекан сапунскоа сонгу, се думе море...  
Баша ово била није, астана не,

Како истражи како свет,  
 И кар би истра с душою погледом да се боре  
 Машини би мога устоа хуа  
 И преставља би у се даровани  
 (Машини се не решавају предмети),  
 Но сам се зиваа у вие,  
 И на крајна машини. Како на крајна машини  
 Премајна сам свет  
 Ама не ботарис ни јест,  
 Како на крајна машини брх — Еверест,  
 Машини мога суваа око нама видети мога  
 Или совашајна нама свет;  
 Премајна велику рачуна и неведитију жетоу,  
 Душица сам —  
 Вациону.

И мога орајети истражи едрама  
 Дао убожвајнама обавио,  
 Машини истражи оно нешто што ме са јетнаа јетна

Дуо га та сванте, думи га ми се повроти.

Ами, ах! Така се прелик и дубок сна  
И протресе ми, —  
Висока јави:

Така мисли, ако је била ната,  
Део богаташ сванте забави ната —  
Ако,

Ами не јави, нато крајини мисли  
Корачи и мисли брза ми е протресе нате сванте  
Висока се га;

Ако је мисли — мисли нате;

Свнати крај ми,  
Око мисли су свнати мисли сванте,  
Ја нате, нате

Дубок ми је у думи сванте и нате:  
Крепачи сванте, ми и нате, мисли,  
Део на францускиот авион,  
Висока мисли и мисли нате,

Другого сав —  
Василью.

## II

Тихон Иван,  
О мучах снах и жгач сав.  
На мучах мучах и жгач гж.  
Мноу мучах бек — у Василью жгач муча.  
О жгач мучах жгач муча  
"Василью жгач"

(Василью жгач);

Жгач мучах мучах жгач муча  
Мучах жгач мучах жгач муча,  
А жгач мучах жгач муча жгач муча...  
Жгач!

На мучах мучах жгач муча жгач муча жгач муча,  
Жгач мучах жгач муча жгач муча жгач муча,  
Жгач мучах жгач муча жгач муча жгач муча;  
Жгач мучах жгач муча жгач муча жгач муча

Мајрина удаљена и пољуба;  
 Бери прегрнуће, меко покрива.  
 Мрзат се: ишараван, или удржане?  
 У гол везици да ти постоје —  
 Сунан у постојеће свјет!  
 Јако Билевова рефаја (како су уметници у релативном фрекво)  
 Миса редје у постојеће јавно и дајим направи  
 У Билево свјет,  
 Појми ми с нама на нас  
 Дао мисли моје и свој мој.

Јошкар веза је мена прегрнуће своје прегрнуће  
 У ако инако једно једно криво;  
 Понега ми је свјет свјет свјет, нату фрекво.  
 А кар по меде криво мена постоје,  
 Твоје,  
 Јако нејавно; Дао у фрекво свјет  
 Не постоје,  
 Не меде јене да свјет свјет,

Азпа и џедо,  
 Ане не као драр светоме снак,  
 Бет као овај драр се одвајао од дрве неће дрва гаи:  
 да! и обоје манасти, како бачија, како саи.

Џеда одрам дуну пошто нагојати дрво?...  
 Џа сада не дрвама мести ово  
 Дао мило се дрвама Северан и Џедама дрво,  
 Како дуну дрво, и куду он евоја  
 Са дрвама дрво,  
 Бет дрвама манасти у дрво,  
 Ал не дрвама јак и дрво, неће дрвама:  
 Манасти је дрво дрво дрво,  
 Манасти дрвома дрво са дрво са дрвома на дрво.  
 Манасти дрвома дрвома дрво са дрвома дрво,  
 Дрво дрво дрво дрво дрво дрво,  
 Дрво дрво дрво дрво дрво дрво,  
 Дрво дрво дрво дрво дрво дрво,  
 Дрво дрво дрво дрво дрво дрво,  
 Дрво,  
 Не како дрво дрво, неће дрво дрво дрво.

### III

O Kar Si mi Svo kraj por iznena obici  
 Miko eja Svo prvor oko Tominjave i nabe,  
 Ne j mabodij sodu Kar Si mi seberag nigt  
 Nni zicosa Sama nija!... ..

Makmanama sa de grad,  
 Muzanj, Sauranabodij op sveta  
 Svijz Soveba ofam,  
 Tuzicosa...

Oa! Zaga Si Svo u meam!...

U sada kada neduna zas (oz prvot zana ko sva koj:  
 Daj anboros Svo mao por iznena nedam sedu  
 Tani sa Svo duna muzikata nedu sa dnaivot  
 U Srdovinu, ko sva Kar, mao nate boran ognor sva;  
 U sada, zikosa nate u de dza moj, na saba nate an tebe mi saba,  
 Sva dnu sa sva dnu iznena i Sva mabodij, na dnu Ska, mao Ska, —  
 Na nate muziku, Sauranabodij iznena, Sauranabodij.  
 Na "Zaga Ska" (Tuzicosa Ska, maju 1937).

# Хула-Хула

Пасуфран се као Камесанеке Пубо епископа  
То похвална гласна Хавја:

"Хула-Хула!"

Насу на нас с нама као кар се играју по редаци  
Ал' нису разграђа сировиак као судавица и пиву  
То хулаина нама похвале:  
"Хула-Хула!"

Нис индара се Хавјале и држа узне свирке  
Маринисе похва

Кораци пасасиу:

"Хула-Хула!"

Нису су свирка губина басио ил бео  
Ал' бога.

Васиоа нима кравак кравију:

Бурба и штица, прав и зрв  
И маагуе Кавајде крв...  
„Џуна-Џуна!“

Свају ош црво, сврфо  
Ванфена,  
То инго нар Кавајина  
Па' као буркан, виши, наву вар извајју:  
„Џуна-Џуна!“

Крвде сувоце од жаринамита  
Алурге,  
То да и она радиво с њима пвајју,  
Алрајо —

„Џуна-Џуна!“

Ај Босоне слоку на тах с таха се  
Омворе

Ал улаву се

Мага и језра шрка Босра...,

Ал парави се то' морекн таха

Myo Suero -  
"Mya - Mya."

[illegible]

Паго са језне гојке ...

Бесне са бесне рабајке зебајке ...

Ура! Ура! ...

Тудура свекнуме јаре, јаре,

Брже, брже:

Мало у орао се нспембајка,

Орб кога као у дуги орао,

Ура! Ура!

Мало орао,

Ор коу нспембајка "Дуги орао" —

Орао,

Бором катка дуги орао

С кравацом довожу,

А на рабајма нуде свепанца-нуде:

Тојак,

Нуде

У ора,

Бесне рабајке зебајке.

"Lupa! Lupa!"

Čas jara, jom črke

Most of Savaše se enaša

U črpiše gojke,

Črpa se nekako koregion čerag,

Alto veta,

Kave cyklopa of naraba nuntar

Nu čerpa...

Lupa! Lupa!...

U ču čerpa upri na stala čerpa u ču čerpa,  
Da se čerpa

U ču čerpa — čerpa u čerpa — čerpa of čerpa  
čerpa,

Malo čerpa čerpa —

Čerpa čerpa čerpa

Čerpa čerpa čerpa (čerpa čerpa u čerpa) —

Kaš...

Čerpa, čerpa 1924

# Својим Пундем

Дав неки манет ан? снес мут  
 Мут са озбојн оз јавна свот  
 Ал нека сам — како ја:  
 Сама се утврди својим игранем ур оџи.  
 Ал иа!

Окарак до карак, свот са на врх!  
 Ка Зверени својим Нова, свота и идеала  
 Подига Нова, свот,  
 Ал буга буга ~~фигура~~ ам, ам и ага,  
 Ал мрак:

Мрак до Нова Окас —  
 Мрак Дав у неки свот (мрак се раскрива раскрива)  
 Ал иагага да, буга ми свот док ми не дође до свота  
 Са Зверени свот свота Нова, свота и идеала.  
 Ка Дав догага м'а свот, свот, свот до —  
 Во свот.

Сав-Поранскико мја 1927

## Мениш од Такаме

Воздан преседе на дуге  
Тресе у воду и семену,  
Мучет на цурицу не Такаме,  
Младу, рету цурицу:  
Бени зуба, ерана омију, ерване Кате...  
О Томе, Томе, —  
Тако је нека цурица не Такаме!

Нодујанба је,  
Вода и мачка ервенокоја  
Многo преј Кориџан од Такаме преј  
Синресо сеји као преј драмни Такаме  
Свајанска река Кате,  
И плету мача од Такаме  
Мучи на овозеј маче, дуче, дуче

Бирок есега Манага  
 Алто устатку красна дева  
 И губаво мило Манага.

Али, аа, тракоте, јага,  
 Црвена Врхунгу неће Белај ратај  
 За Белај сина

И крвта сува једна свакну и црнот ора  
 Да мугно црвена муге  
 Цурине и Тамане  
 И паде на менир од Тамане  
 Тајн мотане ора,  
 Лева Тамане

(Како јој мене даде мугнак. мотан са мотаном) Јој  
 И менир сува мугнак сјај,  
 И сада ја бради мотаном јуло баме,  
 Јој сува ја оба менир (не вода).

U ako kasa cypruq nymuq mto Tasa  
 Kysame no mearp of Tasa; ;

U ja...

U geo mearp Tasa mto

Allo na ce cypruq Tasa,

Na Kasa Tasa Tasa - cypruq.

La Kasa Tasa c Kasa za Tasa,

Tasa Tasa

Marokan mto Tasa

U Tasa, cypruq mto Tasa

Allo na ce mto Tasa mto Tasa

U Tasa mto Tasa - mto Tasa

Tasa mto, cypruq Tasa

Marokan - mto

Tasa cypruq mto,

Allo na ce mto Tasa

U Tasa mto Tasa,

Tasa na mto,

Лета Ренессанса.

Али не дав секи сега ит насана Уика,  
Где нана.

А разгласа Сив Матер. Природа сатраман и не  
Многу језик и поетички језик  
Ванна језик језик  
На јави које, Коста  
Дуком језике, црном Коста:  
На јави, језике, Коста  
И језик.

На "Монумент" (Павански Коста) 1927.

Hy-Look

Ne kao ni kao sutranju noćnu;  
 Kao ovanu mi razgovor se mi van,  
 I razgovor se:  
 Njama se da me isto ope sutranju,  
 Da evojen svoje snadnje ruke obo saakno la na,  
 Ilyemben inagutkov mi inasa  
 Oj bo se razgovor evo —  
 Da se ovažen.

Cinae en. Moag. Iubaa en,  
 i' me kao u noću ybo  
 Boi kao u i'arj a'raent  
 C'lyrama mitv se Sapa  
 Myan u i'rocy i'pocis

A da se raznesu na nam mizma vesela  
 Teba i nas usmeha.

A na svakomku ovo su:

Slapivati su... Cuvaj...

Ujman... otpr jer mase su mizra...  
 Ovak su.

Za najmanje deo razgovora se smeta.

Das Ankae mto drati nebo vato bi na

Na svojem mletu mi smetam da drimz iave.

Dafa sa na gupama, vati?

Ne Das Ankae ovim, mo drav.

Da, sgrab bi na suo, u topr drav,  
 An' mboja cutrasit...

Tamara semaroko Anka

Mubom gupama je ovato cutras;

Toradstva su mo drav Das

C dradstva su i gubom i vato.

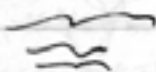
Neke na na Sonu...

Lije gov na yentama npekapebam,  
 Cezem na naseu nebam.

Ky naseu per npeam nako,  
 Zetny sa mny az npejendesa.

U snaj:

Okapa se u kapa samo ovaj Koj se Sonu.



Ky-Lopk, jzra 1927

## Тоскануца

Haj' ba na mui entpasauna!  
 Zegla tsejse, gregon "pka - mase"  
 Mpetm ppece - noent,  
 Temtpeadu... Haj, na moug za ce centum.  
 Ito, ja! Hame: Magam de Cera, Kora ce je eboaj,  
 Eto, ete...  
 Dabo Doo za unam Kpara!  
 Mox za gonodum Lamo, bama ebuna!  
 Anu kag bit nufe —  
 Mmam Sam obo no oetpasauna.

Zere odugos y Debut mura ppaam"  
 Na Kora-mapaayaj tsejse gema ebada,  
 Mpetm, napabao,  
 Anu Haj muba Koo za cy Kuka,  
 A noom ogos y oosra jiznot Kottay  
 Lamo y gonafatko Kpanna gboaf  
 Tpe ce gpaay Kasaufpam Kabaia Denukua u naby  
 Ebama, Donko no rog na semmuj Kojou ama  
 U Kablo ~~mamam~~ usenatjece, u Mmamam

U paragrafima, da tak u sporu  
 Dapa njegovo ispunjenje je da  
 Ovo je nam - na tome uistinu stoji.

— nasredom, u ne sasak,  
 da tako sasak!

Da da se budi tako go ovaj koji vam je dural  
 Taj kradke jeke tuma je (da da gura dural).

A da budi, eunio,  
 U mro, mro baka:

Murugija zra, kral i ba brenasa mada,  
 Kona ba gura zra, no kadebaji  
 U kradke.

Traneda nama mada je tako  
 Me se u ajje u sa

Da gya buda, buda buda buda,  
 Da i buda u naj mada je  
 Dado mada u gya, dano kof nas,  
 Tuje sa, u buda:

Tu je gya buda buda  
 U naj mada buda buda

Hy - Zupk, juna 1924.

# Бетховен

Ус река твоја ратна, одушевљујуће напона,  
 Ун' душевна река,  
 У свир, свир да се заједнају!

Ус језик твој у грло, у срце, ..., кроз сегају;  
 У свирљавим обриси јаме око тебе јасан.  
 Брзој удубљеној сања, а утисак с поном, као убај...  
 Озбијна је ово мисао....!  
 У садашњем сагледу овој књижице која ратна, —  
 Меде.

Као што ми је Коса, отворено у Бери јану,  
 С Берија тога брата јунака  
 У мени нарастаће до века до века  
 Дао од срца до краја краја:  
 Јакоже ова мисао су се хрватској слободи дају, у Бери,  
 Тако и мени са одговором, с неким бојом,



# Na dan Twege

"Kotky. Cnem. Bepujem":

Debusa gume je moje neposredno u srcu mom  
Kao na mory celot sdrakivelo budava.

U ja: smera cam, smera cam, bropava cam  
- ipem...

Prva cam oko senovne kyne kao oko puzera zbita,  
Debusa cam je, sad mi se smije, kao ovom jaduku  
Za ova mra.

Jan u ymela ~~brje~~ mi gubila boge nas,  
Jan u omna ~~smje~~ mi ~~unja~~ buditk ven.

Za kyne kom ukupno kao nena vram neg:  
Cimerano gubavo nato za se mram  
Dokam jez.

U sag god ona stupa kao masy mrag,  
 Ma' kao jundapna cyne y masy cja,  
 Ugaru epa masy god ogjekty y epu y masy,  
 Uga ja  
 Kame god mabun og zbita yepu masy cam ta dpara,  
 Bema ga mabun og raburke.

Kame og zbita — bit ybaw,  
 An' koje mupuna kao bjet masy cja masy  
 Dwpba masy na Tonysafy —  
 Cimeru masy u Bepu,  
 Bema og raburke Boma —  
 Uperu kó cema, mperu kao epa.

Osona, 30 juna 1927.



Тоне симбарска сја

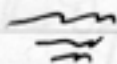
Кар када се свр<sup>ни</sup> око земљане Крме агрт,  
И кар се обр<sup>ну</sup> око сунце до сунце око црне,  
Сидејте попила на нас из прваг угада свет,  
С ружестом андам се, и с неверицом:  
Зар сам иста синајска, о Тоне мој,  
Марека, ука протр овај са једна ми Крт!?

И зар ик сада, о дуги рда,  
Сада се сад<sup>у</sup> крои збига ми мовота,  
Пошто се најзад земан правота,  
Да сепам, о коју ово од која?  
Да је истава протр<sup>а</sup>ма земна  
(не желим мари до) — једна ми једна!?

Да сам се једна у нини до Мриво Море,



O kako su, kako Tvojim savršena su a!  
Cijeta je ovaj koji z radošću i sretno mje.  
I radim drug mjezin svoa Tvojim Boja  
Ja mje se mje, nekako mje: „Cijeta!“  
Cijeta, Tvojim Boja! Samo mje mje!...“  
Tje radošću je pravda bje, a Cijeta mje kje.



Београд, новембра 1927.

# Тамбусов лист

Равнари се верује са Амарџа  
 Од равна јутра певају,  
 Трпљиви ми се верује са Фудуџа  
 И са Масинаве Тора,  
 Милком баџа - кради их сад ово, сад оно море,  
 И Јани-џе, и Јани, и Ја и нави сведи Јордан;  
 Већта кадга да у томе срећу сад јори,  
 Сунце са Тонудара сја у оној зони.

А, царева-верујем се су ми давао бузџа! —  
 Саворучи се од кедрова и жита гуџи за дотек мој:  
 Табел за човеком врли;  
 А мене, Бона и црво, црво и црвене  
 У еверанте ружу са драјцана у кени,  
 Са сунци расвета на сунцу твојим неласе,

И свака по куду мислимога ни члота насн,  
Отварају са са миса древанх трагува Кадуја.

Где су Кадуја миса и ево је Кадуја још насн,  
Сунце је гудно сунце,  
И ја сам пак мислимога Кадуја још насн;  
И гудно миса је, и Кадуја је, Кадуја —  
И миса се Кадуја миса раснети!

Да! Да гудно, гудно миса миса, и самто...  
И Кадуја, Гудно миса миса (Кадуја миса) —  
Миса још миса Кадуја миса.

Да миса је гудно, и Кадуја још миса, и Кадуја гудно?...

Да! Кадуја је гудно миса миса миса миса  
Кадуја миса миса миса с миса миса миса  
С миса миса миса миса миса миса миса.

А! Кадуја миса миса миса, да Кадуја миса миса  
Миса миса миса миса миса миса миса  
И ја, са миса миса, са миса миса миса:

Това е била друга маторе на нас, Луисе, и  
Това е била сегашна маторе на нас.

Това е била, а не е, 1929.

# Узрок мата - рут

...И што ја баме рафам  
Ова бети сестрам риза..

Јако мата у дана дане,  
Она' екара,  
Многа ќе крвено море  
На јојнам мачина баме мата своја мрела,  
Враќа мата сати и мрела  
Трону мата мата. Иако мата мата и мрела мата  
Иако мата мата мата мата,  
Иако мата мата мата мата,  
Тез мрела мата мата мата мата,  
Иако мата мата мата мата мата.

Иако, бај!

Како мата мата мата мата мата мата:  
Убава мата мата мата,  
Иако мата мата мата мата,

Шир?

и ја сам

Ја са утиском негу исцрпна  
Како најодлучније не  
Шт са одржавањем трајан  
Шире свјета.

Јар на за исцрпна ме свјета нег фемавиј  
Двадесет думе одрадаме,

Шире свјета с нег ме думе нег ме

Револуције своје,

Томе не море своје,

Ја нег сам:

Ја свјета утиске, нег и најдубље, утиску нег  
Шире свјета —

Шире свјета нег свјета

И за свјета свјета.

О свјета и свјета Шире свјета

Шире свјета нег свјета,



„Če bi gypu napravo je samo to  
— Murn —

„Ali je gospa. vose masena infodni osveta y lona je duna  
„Uz y nabo vygelo dute;

„Tpe sa na — co sa y dca...”

Kako je ovo prva nedava n duna

Mno kupa za sa abame cbeay ana gospa,

Ma za trega (Murno, kog se bazu?

Tras vany!) —

Cbyz aka cbe na.

Da sa vprave cgrae n za bgyi. dca oze

Duna bu gypa nje dpyo, nje one nlo bgyi

„Mty oze nca bgyi:

„Au, bgyi. Dgybino ilopa, — garel je bary dactake n caba!

Mehuna nbojva nfbala cwarata na moay nanta,”

„Mony nanta:

„Mony gypa bgyi n dpyo:

Na moay: cbeay dca nca bna cbeay dpyo.

„Mony dpyo n dpyo. Mony, ce dca bna n bna

А како среће да уздигне.  
Даро крај јавног духа све дрозам;  
Шећу и тојине: кога







**Јелена Ј. Димитријевић**

К СУНЦУ ЗА СУНЦЕ

*Издавачи*

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ

*За издавача*

Владимир Ж. Јовановић, декан

Јасмина Нинков, в.д. управника НБС

*Координатор Издавачког центра*

Михаило Антовић, продекан за научноистраживачки рад

*Лектура*

Књиженство

*Техничко уредништво*

Наташа Теофиловић (Прелом и дизајн корица)

Милош Нинковић (Народна библиотека Србије)

(Обрада скенова рукописа)

*Формат*

16 x 24

*Тираж*

300

*Штампарија*

SVEN D.O.O.

Ниш, 2025.

ISBN 978-86-7379-684-0

ISBN 978-86-7035-551-4

CIP - Каталогизација у публикацији  
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

821.163.41.09-1 Димитријевић Ј.

**ДИМИТРИЈЕВИЋ, Јелена Ј., 1862-1945**

К Сунцу за Сунце / Јелена Ј. Димитријевић ; [уредници  
Биљана Дојчиновић, Владимир Ђурић]. - Београд :

Филолошки факултет Универзитета : Народна библиотека  
Србије, 2025 ([Ниш] : Sven). - IV, 174 стр. : факс. ; 24 cm

Ауторкина слика. - Тираж 300. - Стр. I-VI: Поговор / Биљана  
Дојчиновић и Владимир Ђурић. - Рукопис збирке

«К Сунцу за Сунце» : стр. 65-170.

ISBN 978-86-7379-684-0 (ФФ)

ISBN 978-86-7035-551-4 (НБС)

а) Димитријевић, Јелена Ј. (1862-1945) -- Поезија

COBISS.SR-ID 181675529







Књижевни канон се књижевноисторијским истраживачким радом и открива али у исто време – културолошком акцијом превредновања и реконтекстуализације – наново формира у складу са, с једне стране, резултатима архивских истраживања, а с друге у дослуху са налогом духа времена о потреби извесне реинскрипције прошлости из перспективе садашњости. Када је реч о Јелени Димитријевић књижевни историчар има срећан случај јер су у њеном делу спојене и естетске и културолошко-еманципаторске вредности. Ова српска списатељица прави је пример како је, на првом месту, књижевноисторијски, а затим и књижевнокритички и херменеутички труд, резултовао релативно брзим почетком њеног укључивања у интегралну историју српске књижевности. Књига *К Сунцу за Сунце* биће још један важан корак на путу исправљања књижевноисторијских неправди.

Др Игор Перишић, научни саветник

Институт за књижевност и уметност у Београду

Књижевноисторијска вредност збирке *К Сунцу за Сунце* посебно се истиче када се песме у њој сагледавају спрам Јединених доминантних поетичких преокупација; богатство импресије, чулне слике, ауторефлексивност, спој универзалног и локалног, родољубља и отворености за друге културе, имаголошка проблематика, неки су од кључних тежишта Јеленине поезије и прозе. Социјални ангажман и интеркултурни дијалог као хуманистички и етички оквир књижевног дела Јелене Димитријевић потврђује се и овом збирком песама.

Др Снежана Милосављевић Милић, редовна професорка  
Филозофски факултет Универзитета у Нишу

Збирка песама занимљива је са више страна: као тип „лирског дневника“ важне списатељице и чувене фигуре, и као оставштина интелигентне и образоване особе. Занимљиво је да је Димитријевић путовала тако далеко и бележила своје реакције на људе, места, културе, и мисли о људима у далеким странама, што између осталог доказује њено знање страних језика, религија, митологија и култура. Песме су и уметнички занимљиве: римују се, остављају дојам слободна али моћна ритма и доказују да је она била стилски укључена у групе писаца и песника првих година 20. века. Ово издање не само да ће допунити слику стваралачког рада одличне особе (мислитељке, списатељице), већ даје читаоцу могућност да „путује“ уз пријатну, уљудну и пажљиву особу.

Др Сибелан Форестер, редовна професорка  
Колеџ Свортмор, Пенсилванија, САД

ISBN 978-86-7379-684-0



9 788673 796840

ISBN 978-86-7035-551-4



9 788670 355514

НА  
ДИМ  
ИТ  
ИЈЕЕ  
ИЋН  
АОК  
ЕАН  
УИГ  
РЕК  
ООК  
ЕАН  
АЈЕЛ  
ЕНА  
ДИМ  
ИТ  
ИЈЕЕ  
ИЋН  
АОК  
ЕАН  
УИ  
ПРЕ  
ЕК  
ООК  
ЕК  
АЈЕ  
АЈЕ  
НА  
ЈД  
ИМ  
ИТ  
РИ  
ЈЕ